Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

3 ДЕКАБРЬ, ЖУМА. № 234 (732). Сотувда эркин нархда. 1993 йил.

БУГУН-ХАЛҚАРО НОГИРОНЛАР КУНИ

Республикамизда эҳтиёжмандлар ҳамиша эъзозда. Ҳукуматимиз уларни ижтимоий ҳимоялашга алоҳида аҳамият бермоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 47-сессияси эҳтиёжманд-кексалар, ногиронларга ғамхўрлик қилиш, дунё жамоатчилиги фикрини улар ёрдам ва меҳр-шафқатга муҳтож эканига жалб этиш мақсадида 3 декабрни Халқаро ногиронлар куни деб эълон қилди. Бу кун Ўзбекистонда ҳам илк бор нишонланади.

Шу муносабат билан республикамизнинг бир қанча ногиронлар жамиятларида бўлдик.

— Мамлакатимизда 350 мингдан зиёд ногирон бор, — деди республика ногиронлар жамияти раисининг ўринбосари Фарҳод Абдураҳмонов. — Мақсадимиз уларнинг ижтимоий аҳволини яхшилашга кўмаклашиш, баҳолиқудрат меҳнатга жалб этиш, моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашдан иборатдир.

Бу борада жамиятимиз республика Ижтимоий таъминот вазирлиги, вилоят ва шаҳар ҳокимликлари билан ҳамкорликда бирталай ишларни амалга ошираётир. Хусусан, моддий ва маънавий ёрдам кўрсатилмоқда, қариялар ногиронлик аравачалари ва айрим озиқ-овқат маҳсулотлари билан бепул таъминланмоқда.

3 декабрь биз учун улар билан яна бир бор дийдорлашув, ҳол-аҳвол сўрашув куни бўлади.

— Байрам куни, — деди республика карлар жамияти марказий идорасининг раиси Боқижон Мирҳожиев,— жамиятимиз маданият саройида фахрийлар, ишлаб чиқариш илғорлари билан учрашув ва суҳбатлар ўтказилади, совға-салом топширилади. Вилоятлардаги идораларимиз ҳокимликлар ва ўқув-ишлаб чиқариш корхоналари билан биргаликда белгиланган дастур асосида турли байрам тадбирларини ўтказади. Бу ишга «Меҳрибонлик» жамияти ва «Наврўз» хайрия жамғармаси жалб этилган.

— Жамиятимиз аъзолари Халқаро ногиронлар кунини ижтимоий фойдали меҳнатда эришилган қувончли ютуқлар билан кутиб олмоқда, — деди республика кўзи ожиз ногиронлар жамияти раёсатининг раиси Насиба Санъатова. — Йиллик иш режаларимиз муваффақиятли уддаланмоқда. Ҳозирдаёқ режадан ташқари 300 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрланди.

Бизда 10 мингдан кўпроқ ногирон ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этилган. Улар учун ўқув-ишлаб чиқариш корхоналари қошида кичик тармоқ шоҳобчалари очилган.

Жамият тасарруфида юрак-асаб касалликлари шифохонаси, учта болаларни соғломлаштириш оромгоҳи кўзи ожизлар ва уларнинг фарзандларига хизмат қилмоқда. Ўқув-ишлаб чиқариш корхоналари қошида ўнта болалар боғчаси ишлаб турибди. Биринчи гуруҳ ногиронлари учун саломатлик масканлари ва бошқа даволаш муассасаларига текин йўлланма берилмоқда.

Ҳа, республикамизда эҳтиёжмандлар ҳамиша эътибор ва эъзозда. Бозор иқтисодиётига ўтиш билан боғлиқ моддий қийинчиликлар шароитида ҳукуматимиз уларни ижтимоий ҳимоялаш, жонига аро киришга алоҳида аҳамият бермоқда. Шунинг учун ҳам Халқаро ногиронлар куни республикамизда байрам сифатида нишонланмоқда.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

Суратда: Ўзбекистон Президенти Париждаги номаълум аскар қабрига гулчамбар қўймоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов жаноби олийларига

Республика Президенти жаноблари,

1993 йил 27 октябрь чоршанба куни Францияда бўлган пайтингизда сизни Парижда кутиб олиш ва зафар дарвозасигача кузатиб бориш бахтига муяссар бўлган эдим. Сиз у ерда номаълум аскар қабрига гулчамбар қўйган эдингиз.

Шу маросимга доир суратни эсдалик учун сизга топширишга рухсат этгайсиз. Бу сурат тинчлик тантанаси йўлида жанг майдонларида ҳалок бўлган барча кишилар хотираси орқали мамлакатларимизни бирлаштириб турган алоқа ришталарини тағин ҳам мустаҳкамласин.

Республика Президенти жаноблари, сизга самимий ҳурматимни билдиришга рухсат этгайсиз.

Филипп МЭСТР,
Франция Республикаси Уруш қурбонлари ва фахрийлар ишлари вазири.
Париж, 1993 йил 15 ноябрь.

• Президент Фармонлари қандай бажарилмоқда?

ФЕРМЕРЛИКНИНГ ЎЗИ БЎЛМАЙДИ

Қашқадарёда чорвачилик соҳасида 2 мингдан кўпроқ фермер бор. Лекин уларнинг фақат 500 нафари мустақил иш юритяпти: банкда ўз ҳисоби, озми-кўпми пули бор. Деҳқонобод, Шаҳрисабз, Қарши, Косон туманларида бу иш нисбатан яхши йўлга қўйилган. Бироқ фермер хўжаликлари чорвачилик ва деҳқончилик маҳсулотларини етиштиришга жуда оз улуш қўшмоқда.

Нега шундай? Бизнингча, бу ишда сансоларликка йўл қўйилаётганга ўхшайди. Фикримиз далили сифатида иккита мисол келтирамиз. Китоб туманидаги «Китоб» давлат хўжалиги директори турли баҳона билан фермер Қ. Муҳаммадиевнинг 8 гектар ерини тортиб олган. Қамаши туманидаги «Чим» жамоа хўжалигида Ҳ. Нурмуродов 1991 йили фермер хўжалиги ташкил этган бўлса-да, эндигина банкда ўз ҳисобини очишга эришган. У шу кунларда ҳам ер ололмай юрибди.

— Фермерчиликни ривожлантириш қийин кечяпти,— дейди вилоят шахсий ёрдамчи ва фермер хўжаликлари иттифоқи раиси Ф. Ҳафизов. Уларни зарур ем, техника воситалари билан марказлашган тарзда таъминлашга интилаётган бўлсак-да, аҳвол ўнгланмаяпти. Фермерлар зарур техника, унумдор ерларга эга бўлган давлат ва жамоа хўжаликларига кўп жиҳатдан тобе бўлиб қолмоқда.

Ваҳоланки, вилоятда шахсий хўжаликларнинг имкониятлари чексиз эканини намоён этаётган фермерлар оз эмас. Масалан, чироқчилик фермер Муаззам Узоқова 1991 йилда банкдан 20 минг сўм қарз олиб, 10 бош сигир харид қилган эди. Бу йил у ҳозирдаёқ 16 тонна сут топширди. Унинг хўжалигида бор-йўғи тўрт киши ишлайди. 3 гектар ери бор. Ҳар бош сигирдан кунига 10 литрдан сут соғиб олиняпти. Буни қарангки, мазкур фермер меҳнат қилаётган Ҳ. Олимжон номидаги жамоа ширкат хўжалиги фермасида ҳар бош сигирга зўрға 5—6 литр сут тўғри келяпти.

Бугина эмас. Фермер 1 гектар ерга ғалла экиб, мўл ҳосил кўтарди, ғалла ўрнига макка экиб, кўкпоя олди. 2 гектар бедаси ҳам бор. Қишга етарли силос ва дағал хашак ғамлаб қўйилди. Буни тадбиркорлик деса бўлади.

Вилоятдаги мутасадди раҳбарлар турли баҳоналар ахтариш ўрнига фермер хўжаликларини ривожлантириш, бу ишнинг ташаббускорларига тегишли шарт-шароит яратиб бериш тўғрисида жиддий бош қотиришлари лозим. Давр талаби ана шундай. Фермерликни ривожлантирмай туриб қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтиришга эришиб бўлмайди.

А. ТАЙПАТОВ.
ЎзА мухбири.

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

Таровати ўзгача байрам

Қашқадарёда Конституциямиз қабул қилинган кунни муносиб нишонлаш юзасидан тайёргарлик қизғин боряпти. Вилоят ҳокимлиги мазкур масала бўйича махсус қарор қабул қилганди.

Унга кўра 8 декабрь олдидан кўплаб маданий тадбирлар ўтказилмоқда. Барча ижодий ташкилотлар ана шу байрам тантаналарида фаол иштирок этмоқдалар.

Муллатўйчи Тошмуҳамедов номидаги мусиқали драма театри, Шаҳрисабз шаҳар халқ театрлари, вилоят филармонияси, жойларда ташкил топган ашула-рақс, фольклор дасталари байрамга махсус дастурлар ҳозирлашаяпти.

Жойларда ҳафтанинг ҳар жума куни ўтказилаётган иқтисодий ўқишлар Асосий Қонунни чуқурроқ ўрганишга ёрдам бермоқда. Олимлар, ҳуқуқшунослар, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилувчи органларнинг раҳбарлари турли жамоаларда, мактаб, ўқув юртлари, маҳалла ва хўжаликларда суҳбатлар ўтказмоқдалар. Учрашувларда бош Қонунимиз демократик тузум Конституцияси эканлиги таъкидланиб, айрим моддалари батафсил шарҳлаб берилаётир.

Вилоятдаги барча кинотеатрларда мустақиллигимиз тарихини намойиш этувчи кинофильмлар дастури ишлаб чиқилган. Уларни намойиш этишдан олдин ҳуқуқшуносларнинг беш-ўн минутлик чиқишлари уюштирилмоқда. Байрам арафасида етим-есирлар, ногиронлар, фахрийлар, кам таъминланган оилаларга меҳнат жамоалари, хўжаликлар томонидан моддий ёрдам кўрсатилмоқда. «Маҳалла», «Меҳр-шафқат», «Амир Темур», «Соғлом авлод учун» жамғармалари, айниқса «Наврўз» жамғармаси байрам муносабати билан ўтказиладиган тадбирларда фаол иштирок этаяптилар. Шуни таъкидлаш лозимки, байрам куни истироҳат боғлари, йирик майдонлар, томошахоналар, ўйингоҳлар меҳнаткашлар ихтиёрига бериб қўйилади, савдо ярмаркалари ташкил этилади, вилоят хўжаликларидан келтирилган минг тоннадан зиёд сабзавот, полиз, чорвачилик маҳсулотлари савдоси уюштирилади.

Чироқчи, Деҳқонобод, Нишон, Ғузор туманларида байрам куни миллий кураш бўйича полвонларнинг мусобақаларини ўтказиш режалаштирилган. От спорти, кўпкари уюштирилади.

Меҳнат жамоалари ҳам бу кунга муносиб совғалар тайёрлашяпти. Муборак газни қайта ишлаш заводида ҳар йили 2,5 миллиард куб метр газни олтингугуртдан тозалаб берадиган 5-блок ишга туширилиш арафасида. Байрам куни Кўкдумалоқ нефт конида яна иккита қудуқ фойдаланишга топширилади.

Ғ. ПУЛАТОВ.

ТАНТАНАЛАР КЎНГИЛДАГИДЕК ЎТАДИ

Ҳозир ҳамма жойда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси кунини нишонлашга қизғин тараддуд кўрилмоқда. Хўш, бу борада Сурхондарёда ишлар қандай? Мухбиримиз вилоят ҳокимининг ўринбосари Муҳиддин АБДУЛЛАЕВ билан ана шу ҳақда суҳбатлашди:

— Ушбу сана ўзлигини англаётган ҳар бир фуқаро учун катта шодиёна. Ҳар қандай байрамнинг байрамдай ўтиши учун эса шароит яратилиши керак. Шу боис вилоятда байрамни ўтказиш ташкилий қўмитаси тузилди. Унга вилоят ҳокими Жўра Норалиев раислик қилаяпти.

Ташкилий қўмита бир неча марта йиғилиш ўтказиб, байрамга тайёргарликнинг боришини, амалга ошириладиган ишларнинг ижросини текширди.

Конституция кунини муносиб нишонлаш мақсадида кўплаб тадбирлар режалаштирилган. Айни кунларда вилоят туман ва шаҳарларида ушбу санага бағишланган йиғилишлар бўлиб ўтаяпти. Олий ўқув юртлари ва умумтаълим мактабларида эса Конституциямиз ҳақида алоҳида машғулотлар ўтказилмоқда. Кутубхоналарда махсус кўргазмалар ташкил этилди. Кинотеатрларда, клубларда Ўзбекистон ва унинг Асосий Қонуни ҳақида ҳужжатли фильмлар намойиш қилинмоқда.

Айём кунлари кўп оилалар байрам совғалари оладилар. Ҳадяларни асосан турли хайрия жамғармалари, ишбилармонлар уюшмалари уюштиришди. Бойсундаги болалар уйи тарбияланувчилари, Деновдаги ногиронлар уйи даволанувчилари, Шўрчидаги руҳий хасталиклар болалар шифохонаси беморларига ҳам кўнгилни кўтарадиган совғалар берилади.

Ҳозир эса ободонлаштириш ойлиги зўр уюшқоқлик ва сафарбарлик билан ниҳоясига етказилмоқда. Чунки, озодалик ва ободонлик ҳар қандай байрамнинг ҳам безагидир.

Тантаналар чоғида кўпкари, миллий спорт мусобақалари, халқ сайиллари уюштирилади.

Тожиддин РАЗЗОҚ
ёзиб олди.

ҚАЛБИМИЗ ҲАМ, ҚЎЛИМИЗ ҲАМ ОЧИҚ

«Интер-Ўзбекистон» Ташқи савдо бирлашмаси раҳбари Омонулло Неъматов Андижон шаҳридаги тиббиёт муассасаларига беш миллион сўмлик тақчил дори-дармон ҳадя қилди. Бирлашма бу дори-дармонни мол-хомашё биржаси билан биргаликда Гонконг ва бошқа хорижий мамлакатлардан бартер — мавоза йўли билан олган эди. Бирлашма ҳозир шу мамлакатлардаги фирмалар билан битим тузиб, қўшма корхоналар барпо этмоқда.

— Яқинда улкан байрамни — Конституциямизнинг бир йиллигини нишонлаймиз,— дейди О. Неъматов. — Конституция мамлакатимизнинг барча фуқароларига меҳнат қилиш ва ўқиш учун кенг имкониятлар очиб берган. Бозор муносабатларига ўтиш шароитидаги ҳозирги қийинчилик пайтида ишбилармонлар муҳтожларга, хусусан бемор болаларга ёрдам бериши керак. Биз шу муқаддас вазифамизни бажаряпмиз. Чунки, халқимиз сингари, кўнглимиз ҳам, қўлимиз ҳам очиқ.

К. НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

ҲОСИЛ ДАЛАДА ҚОЛМАЙДИ

СУРУНКАЛИ ёғингарчилик деҳқонларни тўла куч билан ишлагани қўймаяпти, бироқ фарғоналик пахтакорлар ноумид бўлмаяптилар.

ВОДИЙНИНГ фидойи деҳқонлари ҳосили сероб майдонлардаги ғўзапояларни ўриб, уйларига ташиб олмоқдалар. Уни иссиқ жойларда қуритиб, пахтасини териб олиб, давлатга топширмоқдалар.

Тайёр ҳосилнинг далаларда увол бўлиб қолиб кетишини истамаётган бошқа вилоят меҳнаткашлари ҳам шу чорани афзал кўришаяпти.

АЪЛОЧИЛАР ЁЗНИ ТУРКИЯДА ЎТКАЗИШАДИ

ЖИЗЗАХДА очилган турк лицейида 6—8-синфларни битирган 100 бола таълим олаяпти. Ўқув дастурига кўра, талабалар дастлабки ярим семестр давомида инглиз, турк ва ўзбек тилини чуқур ўрганишади. Қишки таътилдан сўнг асосий фанлар — кимё, биология, математика ва физикадан билим олишга киришадилар. Аълочи талабалар ёзни Туркияда ўтказишади.

«МЕРСЕДЕС» ХОНИМ ХОРАЗМДА ТУҒИЛАЖАК

ДЎСТЛИК шаҳрида қурила бошланган «Мерседес-Бенц» автомобил заводи пойдеворига Ўзбекистон Президенти 19 июль куни тамал тошини қўйган эди.

ДЕКАБРЬ ойида корхонанинг дастлабки юк машиналари йиғилиб, сўнгра қуйиш цехи ишга тушади. Бир вақтлар немис автомобил қироли бўлган киши ўзи ишлаб чиқарган машиналарни севимли қизи Мерседес номи билан атаган эди. «Мерседес» хоним тарих тақозоси билан энди Хоразм юртида ҳам дунёга келадиган бўлди.

БОЗОР УДДАБУРОНЛИК ТАЛАБ ЭТАДИ

НАМАНГАН шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси чиқимидан чўчимай, тўртта янги «ЛиАЗ» автобусни сотиб олди.

КОРХОНА автобусларга сарфланган каттагина маблағга ачинмаяпти. Чунки, тез кунда харажатнинг ўрни қопланади. Ҳозирги бозор муносабатлари шароитида транспорт воситаларини автокорхоналардан ижарага олгандан кўра, ўз автобус паркига эга бўлиш арзонга тушаяпти.

ИШЛАЙМАН ДЕГАНГА ИМКОН БОР

ЧИРОҚЧИ туманилик фермер Тошқувват Норматовга тадбиркорлик ота-бобосидан мерос қолган.

АҲМАД ЯССАВИЙ номидаги давлат хўжалигида истиқомат қилувчи Т. Норматов 1991 йилнинг кузидаёқ банкдан қарзга пул ва давлатдан ижарага ер олиб, фермер хўжалигини ташкил этганди. Ҳозир шахсий комбайни, бир нечта тракторлари ва қорамоллар подасига эга бўлган фермер давлатга тонналаб гўшт, сут, жун, тери, ҳатто ғалла ҳам топшираяпти.

ЎЗБЕК ОЛИМИНИНГ КОСМИК АППАРАТИ

ТОШКЕНТ олимлари яратган аппаратларининг Ой, Марс, Венера каби сайёраларга парвоз қилгани кўпчиликка маълум. Мирзо Улуғбекнинг ҳамюрти, Тошкент машинасозлик конструкторлик бюроси бош конструктори Шавкат Воҳидовнинг ана шундай самовий аппаратларининг дунёга келишида катта меҳнати сингган. Россия космонавтика академиясининг фахрий академиги Шавкат Аҳадович 60 дан зиёд муаллифлик гувоҳномаси эгасидир.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МЕҲНАТ ҚОНУНЛАРИ КОДЕКСИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат қонунлари кодексини (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1971 йил, № 34, 322-модда) Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқлаштириш, шунингдек бозор иқтисодиётига ўтиш даврида меҳнатга доир муносабатларнинг ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинишини такомиллаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат қонунлари кодексига қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилсин:

1. Муқаддима чиқариб ташлансин.

2. 1, 2, 3 ва 4-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1-модда. Ўзбекистон Республикаси меҳнат қонунларининг вазифалари

Меҳнатга доир қонунлар меҳнат бозори самарали амал қилишини, адолатли меҳнат шароитларини, ходимларнинг меҳнатга доир ҳуқуқлари ҳимоя қилинишини, меҳнат унумдорлиги ўсишини, иш сифати яхшиланишини ва шу асосда меҳнаткашлар турмушининг моддий ҳамда маданий даражаси юксалишини таъминлаган ҳолда мулкчиликнинг турли шаклидаги корхоналарда меҳнат шартномаси (контракт) бўйича ишлаётган барча шахсларнинг меҳнатга доир муносабатларини тартибга солади.

2-модда. Ходимларнинг асосий меҳнат ҳуқуқлари ва бурчлари

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқ ҳар бир киши меҳнат қилиш, қонунда белгиланган тартибда эркин иш танлаш, адолатли меҳнат шарт-шароитларида ишлаш ва ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эгадир.

Мажбурий меҳнат тақиқланади, суднинг ҳукмига биноан жазони ўташ ёхуд қонунда назарда тутилган бошқа ҳоллар бундан мустаснодир.

Ҳар бир ходим:

хавфсизлик ва гигиена талабларига жавоб берадиган шароитларда меҳнат қилиш;

иш билан боғлиқ ҳолда саломатлигига етказилган зарарнинг ўрни қопланишини талаб қилиш;

тенг меҳнат учун ҳеч бир камситишларсиз тенг ва қонунда белгиланган энг кам миқдордан оз бўлмаган миқдорда ҳақ олиш;

муддатлари чегараси белгиланган иш вақтини ўрнатиш, бир қатор касблар ва ишлар учун иш кунини қисқартириш, ҳар ҳафтада дам олиш кунлари, байрам кунлари, шунингдек ҳақ тўланадиган йиллик отпускалар бериш орқали таъминланадиган дам олиш;

касаба уюшмаларига бирлашиш;

қариганда, меҳнат қобилиятини йўқотганда, боқувчисидан маҳрум бўлганда ва қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда ижтимоий таъминот олиш;

ўзининг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, шу жумладан, суд орқали ҳимоя қилиш ҳуқуқларига эгадир.

Ходим:

меҳнат бурчларини ҳалол бажариши;

меҳнат интизомига риоя этиши;

корхона, муассаса, ташкилот мулкига нисбатан эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиши;

белгиланган меҳнат нормаларини бажариши шарт.

3-модда. Колхозлар ва бошқа кооператив ташкилотлар аъзоларининг меҳнатини тартибга солиш

Колхозлар ва бошқа кооператив ташкилотлар аъзоларининг меҳнати колхоз ва бошқа кооператив ташкилотларга тааллуқли қонунлар асосида ва уларга мувофиқ ҳолда қабул қилинадиган ўз уставлари билан тартибга солинади.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг меҳнат тўғрисидаги қонунлари

Ўзбекистон Республикасининг меҳнат тўғрисидаги қонунлари ушбу Кодекс ҳамда Ўзбекистон Республикаси ва Қорақалпоғистон Республикасининг меҳнатга доир бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир».

3. 5-модда чиқариб ташлансин.

4. 6-моддадаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикасининг қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

5. «Иккинчи боб. Коллектив шартнома» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

6. 7-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«7-модда. Жамоа шартномаси

Жамоа шартномаси — корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда иш берувчи билан ходим ўртасидаги меҳнат, ижтимоий-иқтисодий ва касбга доир муносабатларни тартибга солувчи ҳуқуқий ҳужжатдир.

Жамоа шартномасини ишлаб чиқиш ва тузиш тартиби қонун билан тартибга солинади».

7. 8- 17-моддалар чиқариб ташлансин.

8. Учинчи бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«УЧИНЧИ БОБ

МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ (КОНТРАКТ)»

9. 18-моддада:

1) модданинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«18-модда. Меҳнат шартномаси (контракт) тузувчи тарафлар ва унинг мазмуни»;

2) матн «Меҳнат шартномаси» деган сўзлардан кейин «(контракт)» деган сўз билан тўлдирилсин.

10. 19-моддада:

1) иккинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ишга қабул қилишда жинси, ирқи, миллати, тили, ижтимоий келиб чиқиши, мулкий ҳолати, динга бўлган муносабати, эътиқоди ва жамоат бирлашмаларига мансублигига, шунингдек ходимларнинг ишчанлик қобилиятларига алоқадор бўлмаган бошқа жиҳатларга қараб, қай бир йўсинда бўлмасин уларнинг ҳуқуқларини бевосита ёки билвосита чеклашга ёхуд уларга бевосита ёинки билвосита имтиёзлар белгилашга йўл қўйилмайди»;

2) модда қуйидаги мазмундаги учинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ишга қабул қилиш вақтида муайян меҳнат турига хос бўлган талаблар ёки ортиқча ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимояга муҳтож бўлган шахслар тўғрисида давлатнинг алоҳида ғамхўрлик кўрсатиши билан боғлиқ ҳолда қилинадиган фарқлашлар, истиснолар, афзалликлар бериш ва чеклашлар камситиш ҳисобланмайди».

11. 20-модданинг иккинчи қисмидаги «Ўзбекистон Республикаси Министрлар Совети» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

12. 21 ва 22-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«21-модда. Меҳнат шартномасининг (контрактнинг) шакли

Меҳнат шартномаси (контракт) ёзма шаклда тузилади.

22-модда. Меҳнат шартномасининг (контрактнинг) муддати

Меҳнат шартномалари (контрактлар):

1) номуайян муддатга;

2) муайян — беш йилдан ортиқ бўлмаган муддатга;

3) муайян ишни бажариш учун кетадиган вақтга тузилади.

Муддатли меҳнат шартномаси (контракт) — бажарилажак ишнинг ўзига хос жиҳатлари, уни бажариш шартлари ёки ходимнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда номуайян муддатга мўлжалланган меҳнат муносабатларини ўрнатиш мумкин бўлмаган тақдирда, шунингдек қонунларда назарда тутилган ҳолларда тузилади.

Халқ депутати депутатлик ваколатларини амалга ошириш учун ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилинганлиги муносабати билан унинг ўрнига ишга (лавозимга) қабул қилинган ходим билан муддатли меҳнат шартномаси (контракт) тузилиб, депутат аввалги ишга (лавозимга) қайтганда бу шартнома (контракт) бекор бўлади».

13. 22^1-модда чиқариб ташлансин.

14. 23-модданинг номи ва матни «Шартномасининг», «шартнома» деган сўзлардан кейин тегишинча «(контрактнинг)», «(контракт)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

15. 24-моддада:

1) биринчи қисмнинг 2-бандидаги «ёки халқ депутатлари посёлка ёки қишлоқ (овул) Совети ижроия комитети» деган сўзлар «ёки ўзини ўзи бошқариш маҳаллий органлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

«СССР» деган сўз чиқариб ташлансин;

2) учинчи қисмдаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси «қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

16. 25-модданинг учинчи қисми «қатъи назар» деган сўзлардан кейин «иш бошлаган кундан эътиборан» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

17. 26-модданинг тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Жазолар меҳнат дафтарчасида ёзилмайди, ушбу Кодекснинг 41-моддаси 3, 4, 7 ва 8-бандлари бўйича ходимни ишдан бўшатиш ҳоллари бундан мустасно».

18. 27-моддада:

1) биринчи қисм «Меҳнат шартномаси» деган сўзлардан кейин «(контракт)» деган сўз билан тўлдирилсин;

2) иккинчи қисмнинг 2-бандидаги «ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини тамомлаб чиққан ёш мутахассисларни ишга қабул қилганда» деган сўзлар «ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда битирган шахсларни ўқиш тамомланганидан кейин икки йил давомида ишга қабул қилганда» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) иккинчи қисмнинг 3-банди «Ватан уруши инвалидларини» деган сўзлардан кейин «ва уларга тенглаштирилган шахсларни» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

19. 28-модданинг биринчи қисмидаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикасининг қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

20. 30-моддада:

1) биринчи қисм «меҳнат шартномасини» деган сўзлардан кейин «(контрактни)» деган сўз билан тўлдирилсин;

2) иккинчи қисмдан «халқ», «тегишли ҳолларда эса — бўйсунувига қараб юқори органга (253 ва 254-моддалар)» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

21. 31-модданинг номи ва матни «Меҳнат шартномасида» деган сўзлардан кейин «(контрактда)» деган сўз билан тўлдирилсин.

22. 32-моддадаги «33, 34 ва 158» рақамлари «33 ва 34» рақамлари билан алмаштирилсин.

23. 32^1-модда «меҳнат шартномасида» деган сўзлардан кейин «(контрактда)» деган сўз билан тўлдирилсин.

24. 32^2-модданинг иккинчи қисми «меҳнат шартномаси» деган сўзлардан кейин «(контракт)» деган сўз билан тўлдирилсин.

25. 33-модда «меҳнат шартномасида» деган сўзлардан кейин «(контрактда») деган сўз билан тўлдирилсин.

26. 36-моддада:

1) модданинг номи ва биринчи қисми «Меҳнат шартномасини» деган сўзлардан кейин «(контрактни)» деган сўз билан тўлдирилсин;

2) биринчи қисмнинг 2-бандидаги «(22-модданинг 2 ва 3-бандлари ҳамда иккинчи қисми)» деган сўзлар «(22-модданинг 2 ва 3-бандлари ҳамда учинчи қисми)» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) биринчи қисм қуйидаги мазмундаги 8 ва 9-бандлар билан тўлдирилсин:

«8) ходим суднинг қарорига биноан махсус даволаш-профилактика муассасасига юборилганлиги;

9) ишга қабул қилиш юзасидан белгиланган қоидалар бузилганлиги;»

4) иккинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Корхона, муассаса, ташкилот бир орган бўйсунувидан бошқа орган бўйсунувига ўтказилганида меҳнат шартномасининг (контрактнинг) амал қилиши тўхтамайди. Корхона мулкдори ўзгарганида, худди шунингдек корхона қайтадан ташкил этилганида (қўшиб юборилганида, бирлаштирилганида, бўлиб юборилганида, қайта ташкил этилганида) меҳнат муносабатлари ходимнинг розилиги билан давом этаверади. Бундай ҳолларда ходимлар сони ёки штати қисқартирилган тақдирдагина меҳнат шартномасини (контрактни) маъмуриятнинг ташаббуси билан бекор қилиш (ушбу Кодекснинг 41-моддаси, 1-банди) мумкин бўлади».

27. 37-моддада:

1) биринчи қисмдаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунларига» деган сўзлар «қонунларга» деган сўз билан алмаштирилсин, 4 ва 5-бандлар чиқариб ташлансин;

2) биринчи қисмнинг 1-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1) корхона, муассаса, ташкилот (филиал, ваколатхона, бўлим ва бошқа алоҳида бўлинма) раҳбари ва унинг ўринбосарлари ўз меҳнат вазифаларини бир марта қўпол равишда бузган тақдирда;»

3) учинчи қисмдаги «ССР Иттифоқи қонунлари билан ва бу қонунлар белгилайдиган доирада, Ўзбекистон Республикаси қонунлари билан» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин;

4) модданинг номи, биринчи, иккинчи ва учинчи қисмлари «меҳнат шартномасини», «меҳнат шартномаси» деган сўзлардан кейин тегишинча «(контрактни)», «(контракт)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

28. 38-моддада:

1) биринчи ва иккинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ходимлар номуайян муддатга тузилган меҳнат шартномасини (контрактни) маъмуриятни икки ҳафта олдин ёзма равишда огоҳлантирган ҳолда бекор қилиш ҳуқуқига эгадирлар. Ходимнинг шу муддат ичида бўшаш тўғрисидаги ўз аризасини қайтариб олиш ҳуқуқи сақлаб қолинади.

Ходимнинг ўз хоҳиши бўйича ишдан бўшаш тўғрисидаги аризаси у ўз ишини давом эттиришининг имкони йўқлиги (ўқув юртига кирганлиги, пенсияга чиққанлиги ва шунга ўхшаш бошқа ҳоллар) туфайли ёзилган бўлса, маъмурият меҳнат шартномасини (контрактни) ходим илтимос қилган муддатда бекор қилади.»;

2) модданинг номи ва тўртинчи қисм «меҳнат шартномасини», «меҳнат шартномаси» деган сўзлардан кейин тегишинча «(контрактни)», «(контракт)» деган сўзлар билан тўлдирилсин; «кўрсатилган муддатлар» деган сўзлар «кўрсатилган муддат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

29. 39-модданинг номи ва матни «Меҳнат шартномасини» деган сўзлардан кейин «(контрактни)» деган сўз билан тўлдирилсин, номи ва матндаги «белгиланган муддатлар», «кўрсатилган муддатлар» деган сўзлар тегишинча «белгиланган муддат», «кўрсатилган муддат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

30. 40-модданинг номи ва матни «Меҳнат шартномасини», «меҳнат шартномаси», «шартномада» деган сўзлардан кейин тегишинча «(контрактни)», «(контракт)», «(контрактда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

31. 41-моддада:

1) модданинг номи, биринчи хатбошиси ва биринчи қисмнинг 3-банди «Меҳнат шартномасининг», «меҳнат шартномаси», «меҳнат шартномасига» деган сўзлардан кейин тегишинча «(контрактнинг)», «(контракт)», «(контрактга)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) 1^1-банд чиқариб ташлансин;

3) бешинчи банддаги «ССР Иттифоқи қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин;

4) 8-банддаги «давлат ёки жамоат мулкини» деган сўзлар «мулкчилик шаклидан қатъи назар, корхона, муассаса, ташкилот мулкини» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

5) учинчи қисм чиқариб ташлансин.

32. 42-моддада:

1) иккинчи қисмнинг 4-банди «ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда битирган шахсларга ўқишни тамомлаганларидан кейин икки йил давомида» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) иккинчи қисм қуйидаги мазмундаги 8 ва 9-бандлар билан тўлдирилсин:

«8) захирага бўшатилган ёки истеъфога чиққан муддатли хизмат ҳарбий хизматчилари, прапорщиклар, мичманлар ёки офицерлар таркибига кирувчи шахслар орасида бўлган ходимларга— ҳақиқий ҳарбий хизматдан бўшатилганларидан кейин кирган ишлари бўйича;

9) атом объектларидаги ҳалокатлар оқибатида нурланиш касалига учраган ёки нурланиш касалини бошдан ўтказган ҳамда радиация нурланишининг кучайиши билан боғлиқ бошқа касалликларга дучор бўлган шахсларга; ногиронлигига атом объектларидаги ҳалокатлар сабаб бўлганлиги аниқланган ногиронларга; атом объектларидаги ҳалокатлар оқибатларини тугатиш қатнашчиларига, шунингдек уктирилган зоналардан эвакуация қилинган ёки кўчирилган шахсларга; уларга тенглаштирилган бошқа шахсларга».

33. 43 ва 44-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«43-модда. Корхона, муассаса, ташкилот маъмуриятининг касаба уюшмаси комитетининг олдиндан розилигини олган ҳолда ўз ташаббуси билан меҳнат шартномасини (контрактни) бекор қилиши

Корхона, муассаса, ташкилот касаба уюшмаси комитетининг олдиндан розилигини олмай туриб, корхона, муассаса, ташкилот маъмуриятининг ташаббуси билан меҳнат шартномасини (контрактни) бекор қилишга йўл қўйилмайди, қуйидаги ҳоллар бундан мустаснодир:

1) корхона, муассаса, ташкилот тугатилганда;

2) ишга қабул қилиш пайтида белгиланган синов қониқарсиз натижа берганда;

3) илгари шу ишни бажариб келган ходим ишга қайта тикланганда;

4) касаба уюшмаси комитети мавжуд бўлмаган корхона, муассаса ёки ташкилотдан ҳар қандай асос бўйича ишдан бўшатилганда;

5) корхона, муассаса ва ташкилот (филиал, ваколатхона, бўлим ва бошқа алоҳида бўлинма)нинг раҳбари, унинг ўринбосарлари, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, шунингдек фуқароларнинг жамоат бирлашмалари лавозимга сайлаб, тасдиқлаб ёки тайинлаб қўядиган раҳбар ходимлар ҳар қандай асос бўйича ишдан бўшатилганда;

6) башарти, ишдан бўшатиш корхона, муассаса, ташкилот касаба уюшмаси комитети билан келишиш лозимлиги уставда (низомда) назарда тутилмаган бўлса, интизом тўғрисидаги устав (низом) бўйича бўшатилганда;

7) ўриндошлик тарзида ишламайдиган бошқа ходимнинг қабул қилиниши муносабати билан ўриндошлик асосида бажарилаётган ишдан, шунингдек меҳнат шартларига кўра ўриндошлик иши чекланиши муносабати билан ишдан бўшатилганда.

44-модда. Корхона, муассаса, ташкилот касаба уюшмаси комитетининг меҳнат шартномасини (контрактни) бекор қилишга розилик бериш тўғрисидаги маъмурият илтимосини қараб чиқиш муддати

Касаба уюшмаси комитети ходимни ишдан бўшатишга розилик бериш тўғрисидаги масала бўйича қабул қилган қарори ҳақида корхона, муассаса, ташкилот раҳбарининг ёзма равишдаги тақдимномасини олганидан бошлаб ўн кунлик муддат ичида маъмуриятга ёзма шаклда маълум қилиши керак».

34. 45-модданинг номи, биринчи ва иккинчи қисмлари «меҳнат шартномасини» деган сўзлардан кейин «(контрактни)» деган сўз билан тўлдирилсин.

35. 46-моддада:

1) модданинг номи ва биринчи қисми «меҳнат шартномасини» деган сўзлардан кейин «(контрактни)» деган сўз билан тўлдирилсин;

2) иккинчи қисм чиқариб ташлансин.

36. 47-модданинг биринчи қисмидаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

37. 48-модданинг номи, биринчи, иккинчи ва учинчи қисмлари «Меҳнат шартномасини», «меҳнат шартномаси» деган сўзлардан кейин тегишинча, «(контрактни)», «(контракт)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

38. 49-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«49-модда. Ишдан бўшатиш нафақаси

Меҳнат шартномаси (контракт) ушбу Кодекс 36-моддасининг 3 ва 6-бандларида ҳамда 41-моддасининг 2 ва 6-бандларида кўрсатилган асосларга биноан ёки маъмурият меҳнат қонунларини, жамоа шартномаси ёки меҳнат шартномасини (контрактни) бузиши (40-модда) оқибатида бекор қилинганда ходимларга камида икки ҳафталик ўртача иш ҳақи миқдорида ишдан бўшатиш нафақаси тўланади».

39. 50-модданинг биринчи ва иккинчи қисмлари «Меҳнат шартномаси», «Меҳнат шартномасини» деган сўзлардан кейин «(контракт)», «(контрактни)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

40. 51-модда «Меҳнат шартномаси» деган сўзлардан кейин «(контракт)» деган сўз билан тўлдирилсин.

41. Учинчи-А бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«УЧИНЧИ-А БОБ

ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ ВА ФУҚАРОЛАРНИНГ МЕҲНАТ ҚИЛИШ ҲУҚУҚИНИ РЎЁБГА ЧИҚАРИШ КАФОЛАТЛАРИ».

42. 51^1, 51^2 ва 51^3-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«51^1-модда. Фуқароларнинг меҳнат қилиш ҳуқуқини рўёбга чиқариш кафолатлари

Давлат фуқароларга:

машғулот турини эркин танлашни, шу жумладан турли меҳнат режимидаги иш танлашни;

ишга қабул қилишни асоссиз равишда рад этилишидан ва асоссиз равишда ишдан бўшатилишдан ҳимоялашни;

мақбул иш топиш ва ишга жойлаштиришга бепул кўмаклашишни;

барча меҳнаткашларга касб ўрганиш ва ишга жойлашиш, иш билан таъминланиш ва меҳнат қилиш, иш ҳақи ва даромадлар олиш, хизматда кўтарилиш шартлари тенг бўлиши таъминланишини;

корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ўзлари олдиндан берган аризаларига мувофиқ ўқув юртлари битирувчиларига мақбул иш беришларини;

иш билан таъминлаш хизмати тизимида ёки унинг йўлланмаси бўйича бошқа ўқув юртларида стипендия тўлаган ҳолда янги касбга (ихтисосга) бепул ўқитишни, малака оширишни;

бошқа жойга ишга юборилиши билан боғлиқ моддий харажатлар қонунларга мувофиқ тўланишини;

фуқароларнинг ёши ёки ўзга хислатлари ҳисобга олинган ҳолда ташкил этиладиган ҳақ тўланадиган жамоат ишларида иштирок этишлари учун муддатли меҳнат шартномалари (контрактлар) тузиш имкониятини кафолатлайди.

Иш билан таъминлаш ва фуқароларнинг меҳнат қилиш ҳуқуқини амалга ошириш кафолатларининг ҳуқуқий, иқтисодий ва ташкилий шартлари қонунлар билан белгиланади.

51^2-модда. Ходимларни бўшатиб олиш асослари ва тартиби

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар тугатилиши, ходимлар сонини ёки штатини қисқартиришга доир тадбирлар амалга оширилиши муносабати билан ходимлар корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан бўшатиб олиниши мумкин.

Ходимлар амалга оширилажак ишдан бўшатиб олиш тўғрисида камида икки ой олдин шахсан тилхат орқали огоҳлантириладилар.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар маъмурияти ходимларни оммавий равишда бўшатиб олиш эҳтимоли тўғрисида ўз вақтида, бироқ камида уч ой олдин тегишли касаба уюшмаси органига хабар қилади.

Ходимлар сони ёки штат қисқартирилиши муносабати билан ходимлар бўшатиб олинганида ушбу Кодекснинг 42-моддаси ва жамоа шартномасида назарда тутилган уларни ишда қолдиришга доир имтиёзли ҳуқуқ ҳисобга олинади.

Ходимлар сони ёки штат қисқартирилиши сабабли бўшатиш хусусида огоҳлантириш билан бир вақтда маъмурият айнан ана шу корхона, муассаса ва ташкилотларда ходимга бошқа иши ёзма равишда таклиф қилади.

Ходим бошқа корхона, муассаса ва ташкилотга мурожаат қилиш ёки иш билан таъминлаш хизматининг бепул воситачилиги орқали янги иш жойи танлаш ҳуқуқига эга.

Маъмурият ҳар бир ходимнинг касби, ихтисоси, малакаси ва иш ҳақининг миқдорини кўрсатган ҳолда бўлажак бўшатиб олиш тўғрисидаги маълумотларни иш билан таъминлаш хизмати маҳаллий органига камида икки ой олдин маълум қилиши шарт.

«51^3-модда. Бўшатиб олинадиган ходимларга бериладиган имтиёзлар ва товонлар.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар тугатилиши, ходимлар сони ёки штатлар қисқартирилиши муносабати билан ишдан бўшатилган ходимларнинг иш қидириш даврида олдинги иш жойидаги икки ойлик ўртача иш ҳақи (ишдан бўшатиш нафақаси қўшиб ҳисоблаганда) сақланиб қолади. Ходимлар ишдан бўшатилган кундан бошлаб 10 иш куни ичида давлат иш билан таъминлаш хизматларида иш қидирувчи шахс сифатида рўйхатдан ўтсалар, давлат иш билан таъминлаш хизматларининг маълумотномасига биноан учинчи ой учун ҳам олдинги иш жойидан ўртача иш ҳақи олишга ҳақлидирлар. Юқоридаги сабабларга кўра ишдан бўшатилган ходимлар ҳар қандай ҳолатда ҳам ишдан бўшаган вақтдан бошлаб уч ой муддат ичида меҳнат стажини сақлаб қоладилар.

Башарти, ишдан бўшатиб олинган ходимга уч ой ичида мақбул келадиган иш топиб берилмаса, у ишсизлик мақомига эга бўлади. Шу давр ичида у таклиф этилган мақбул келадиган ишнинг иккитасини рад этса, ишсизлик мақомига эга бўлмайди ва у ўттиз календарь кундан сўнг умумий асосда иш қидирувчи шахс сифатида янгидан рўйхатга олинади.

Ишдан бўшатиш нафақаси ва сақлаб қолинадиган ўртача иш ҳақи илгариги иш жойидан тўланади.

Тугатилаётган корхона, муассаса ва ташкилотларнинг етарли маблағлари бўлмаган тақдирда, ишдан бўшатиб олинаётган ходимларга товонлар уларнинг ҳуқуқий ворислари маблағидан тўланади. Тугатилаётган корхона, муассаса, ташкилотларнинг ҳуқуқий ворислари бўлмаган тақдирда, ишдан бўшатиб олинаётганларга товонлар аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси маблағи ҳисобидан амалга оширилиб, сўнгра у қонунларда белгиланган тартибда қопланади».

43. Тўртинчи бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«ТЎРТИНЧИ БОБ

ИШ ВАҚТИ ВА ДАМ ОЛИШ ВАҚТИ»

44. 52-модда чиқариб ташлансин.

45. 53-моддадаги «41 соатдан» деган сўзлар «40 соатдан» деган сўзлар билан алмаштирилиб, иккинчи гап чиқариб ташлансин.

46. 54-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«54-модда. Иш вақтининг қисқартирилган муддати

Ўн саккиз ёшга тўлмаган ходимлар учун иш вақтининг қисқартирилган муддати белгиланади:

1) 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган ходимларга ҳафтасига кўпи билан 36 соат;

2) 15 ёшдан 16 ёшгача бўлган ходимларга, шунингдек таътил вақтида ишлаётган 14 ёшдан 15 ёшгача бўлган ўқувчиларга ҳафтасига кўпи билан 24 соат. Ўқув йили давомида ўқув машғулотларидан бўш вақтда ишлаётган ўқувчиларнинг иш вақти муддати ушбу модданинг биринчи қисмида тегишли ёшдаги шахслар учун белгиланган норманинг ярмисидан ортиқ бўлиши мумкин эмас.

Меҳнат шароитлари зарарли бўлган ишларда банд бўлган ишчи ва хизматчилар учун ҳафтасига кўпи билан 36 соатдан иборат иш вақтининг қисқартирилган муддати белгиланади.

Қонунларда айрим тоифадаги ходимлар (ўқитувчилар, врачлар ва бошқалар) учун иш вақтининг қисқартирилган муддати белгиланади».

47. 56-модданинг биринчи қисмидаги «41 соат» деган сўзлар «40 соат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

48. 59-модданинг биринчи қисмидаги «(54-модданинг биринчи қисми 2-банди ва иккинчи қисми)» деган сўзлар «(54-модданинг иккинчи ва учинчи қисмлари)» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

49. 60-модда биринчи қисмининг биринчи бандидаги «икки ёшга» деган сўзлар «уч ёшга» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

50. 61-моддадаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунлари» деган сўзлар «қонунлар» деган сўз билан алмаштирилсин.

51. 62-модданинг биринчи қисмидаги иккинчи гап қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳомиладор аёлнинг, ўн тўрт ёшгача бўлган боласи бор (ўн олти ёшгача ногирон боласи бор) аёлнинг, шу жумладан ўз ҳомийлигида боласи бўлган аёлнинг ёки оиланинг бетоб аъзосини парваришлаётган шахснинг илтимосига кўра медицина хулосасига мувофиқ маъмурият уларга тўлиқ бўлмаган иш куни ёки тўлиқ бўлмаган иш ҳафтаси белгилаши шарт».

52. 68-моддада:

1) биринчи қисмнинг биринчи бандидаги «икки ёшга» деган сўзлар «уч ёшга» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) иккинчи қисмдаги «Икки ёшардан саккиз ёшгача боласи бор аёллар» деган сўзлар «Уч ёшдан ўн тўрт ёшгача бўлган боласи бор (ўн олти ёшгача ногирон боласи бор) аёллар» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

53. «Бешинчи боб. Дам олиш вақти» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

54. 75-модданинг иккинчи қисмидаги «ССР Иттифоқи қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

55. 76-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Дам олиш кунида ишланганлик бошқа дам олиш куни бериш билан ёки томонларнинг келишувига мувофиқ пул шаклида, лекин камида икки ҳисса ҳақ тарзида қопланади».

56. 80-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ходимларга йиллик ҳақ тўланадиган отпуска олти кунлик иш ҳафтаси ҳисобидан олганда камида 15 иш куни миқдорида берилади. Йиллик ҳақ тўланадиган отпусканинг муддатини ҳисоблаш тартиби қонунлар билан белгиланади».

57. 82-модданинг 5-банди «қонунларда» деган сўздан кейин «ва жамоа шартномаларида ёки ўзга локаль норматив ҳужжатларда» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

58. 83-модда чиқариб ташлансин.

59. 87-модданинг 3-бандидаги «бир ёшга» деган сўзлар «бир ярим ёшга» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

60. 91 ва 92-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«91-модда. Меҳнатга яраша ҳақ тўлаш

Ҳар бир ходимнинг меҳнатига ҳақ тўлаш унинг шахсий меҳнат ҳиссаси ва меҳнатининг сифатига боғлиқ бўлиб, меҳнат ҳақи миқдори чекланмайди. Ходимнинг жинси, ирқи, миллати, динга муносабати, жамоат бирлашмаларига мансублигига қараб меҳнатига тўланадиган ҳақ миқдорини камайтириш тақиқланади.

92-модда. Иш ҳақининг энг кам миқдори

Муайян муддат учун белгиланган иш вақти нормасини тўлиқ ишлаб берган ва ўзининг меҳнат вазифаларини (меҳнат нормаларини) бажарган ходимнинг ойлик иш ҳақи, корхона мулкчиликнинг қайси шаклида эканлигидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган энг кам иш ҳақидан оз бўлмаслиги лозим.

Қўшимча тўловлар, устамалар, шунингдек мукофот пули ва рағбатлантириш тарзидаги бошқа тўловлар энг кам иш ҳақи миқдорига кирмайди».

61. 93-модда чиқариб ташлансин.

62. 94-ва 95-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МЕҲНАТ ҚОНУНЛАРИ КОДЕКСИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

(Боши 2-бетда).

«94-модда. Ишчилар меҳнатига ҳақ тўлаш

Ишчилар меҳнатига ҳақ тўлашда тариф ставкалари, маошлар, шунингдек, корхона, муассаса, ташкилот энг мақбули деб топса, тарифсиз тизим қўлланилади.

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг турлари, тизимлари, тариф ставкалари, маошлар, мукофотлар ва бошқа рағбатлантирувчи тўловларнинг миқдорлари, шунингдек ходимларнинг айрим тоифалари ўртасидаги уларнинг миқдор нисбатларини корхона, муассаса, ташкилот мустақил белгилайди ва жамоа шартномаларида, бошқа локаль норматив ҳужжатларда уларни қайд этиб қўяди.

95-модда. Раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчилар меҳнатига ҳақ тўлаш

Раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчилар меҳнатига ҳақ тўлаш, қоида тариқасида, мансаб маошлари асосида амалга оширилади.

Мансаб маошлари корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти томонидан ходимнинг лавозими ва малакасига мувофиқ равишда белгиланади. Корхона, муассаса ва ташкилотлар раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчилар меҳнатига ҳақ тўлашнинг бошқа (тушумдан фоизлар, фойда улушлари ва ўзга) турларини белгилаши ҳам мумкин».

63. Кодекс қуйидагича мазмундаги 95^1модда билан тўлдирилсин

«95^1-модда. Иш ҳақини индексациялаш

Корхона, муассаса, ташкилот ходимларининг иш ҳақини индексациялаш қонунларда белгиланган тартибда амалга оширилади».

64. 99-модда чиқариб ташлансин.

65. 102 ва 106-моддалардаги «бир ой» деган сўзлар «икки ой» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

66. Кодекс қуйидаги мазмундаги 107^1-модда билан тўлдирилсин:

«107^1-модда. Нормал меҳнат шароитларидан четланилганида ҳақ тўлаш

Нормал меҳнат шароитларидан четга чиқилган тақдирда (турли квалификациядаги ишлар бажарилганида, ўриндошлик тарзида иш бажарилганида, белгиланган иш вақтидан ортиқ ишланганида, тунда, байрам кунлари ишланганида ва бошқа ҳолларда) корхона, муассаса, ташкилот ходимларга тегишинча қўшимча ҳақ тўлаши шарт. Қўшимча ҳақ миқдорлари ва уларни тўлаш шартлари корхона, муассаса, ташкилот томонидан мустақил белгиланиб, жамоа шартномаларида (меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисидаги низомларда) қайд этилади. Бунда қўшимча ҳақ миқдорлари қонунларда белгиланганидан кам бўлмаслиги лозим».

67. 108, 109 ва 110-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«108-модда. Иш вақтидан ортиқ ишлаганлик учун ҳақ тўлаш

Иш вақтидан ортиқ ишлаганлик учун камида икки ҳисса ҳақ тўланади.

Ходимнинг илтимосига биноан иш вақтидан ортиқ ишлаганлик учун белгиланган иш вақтидан ташқари бажарилган иш соатларига тенг келадиган вақтга отгул берилиши мумкин. Бунда белгиланган иш вақтидан ортиқ ишлаганлик учун бир ҳисса миқдорда ҳақ тўланади.

109-модда. Байрам кунлари ишлаганлик учун ҳақ тўлаш

Байрам кунларида (78-модда) ишлаганлик учун камида икки ҳисса миқдорда ҳақ тўланади:

1) ишбай ишловчиларга ишбай баҳоларнинг камида икки ҳиссаси миқдорида;

2) меҳнатига соатбай ёки кунбай ставкалар бўйича ҳақ тўланадиган ходимларга — соатбай ёки кунбай ставкаларининг камида икки ҳиссаси миқдорида;

3) ойлик маош оладиган ходимларга — башарти, иш байрам кунида иш вақтининг ойлик нормаси доирасида бажарилган бўлса — маошидан ташқари соатбай ёки кунбай ставканинг камида бир ҳиссаси миқдорида ва башарти, ойлик иш нормасидан ортиқча иш бажарилган бўлса, маошдан ташқари соатбай ёки кунбай ставканинг камида икки ҳиссаси миқдорида.

Байрам куни ишлаган ходимнинг хоҳишига қараб, унга бошқа дам олиш куни берилиши мумкин. Бунда байрам кундаги иш учун бир ҳисса миқдорда ҳақ тўланади.

110-модда. Тунги вақтдаги иш учун ҳақ тўлаш

Тунги вақтдаги иш учун (59-модда) корхона, муассаса, ташкилот жамоа шартномасида (меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисидаги низомда) белгилаб қўйиладиган, оширилган миқдорда ҳақ тўланади, бироқ бу қонунларда кўзда тутилганидан кам бўлмаслиги керак».

68. 111-моддадан ва 112-модданинг биринчи қисмидан «ССР Иттифоқи қонунларига мувофиқ» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

69. 113-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«113-модда. Бекор туриб қолинган вақт учун, шунингдек янги ишлаб чиқаришлар (маҳсулотлар) ўзлаштирилаётганида ҳақ тўлаш

Ходимнинг айбисиз бекор туриб қолинган вақт учун, башарти, ходим маъмуриятни (бригада бошлиғини, мастерни, бошқа мансабдор шахсларни) бекор туриш бошлангани ҳақида огоҳлантирган бўлса, ходимга белгиланган тариф ставкасининг (маошининг) учдан икки қисмидан кам бўлмаган миқдорда ҳақ тўланади, бироқ бу қонунларда белгиланган энг кам иш ҳақидан оз бўлмаслиги керак.

Ходимнинг айби билан бекор туриб қолинган вақт учун ҳақ тўланмайди.

Янги ишлаб чиқаришни (маҳсулотни) ўзлаштириш даврида ходимларга жамоа шартномасида белгиланадиган тартиб ва шартларда аввалги ўртача иш ҳақига етгунига қадар қўшимча ҳақ тўланиши мумкин».

70. 115-моддадаги «ССР Иттифоқи қонунларида белгиланадиган тартибда оширилган миқдорда» деган сўзлар «тарафларнинг келишувига биноан белгиланадиган миқдорда» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

71. Кодекс қуйидаги мазмундаги 115^1-модда билан тўлдирилсин:

«115^1-модда. Ўриндошлик тарзидаги ишга ҳақ тўлаш

Ўриндошлик тарзида иш бажарилганида, яъни ходим ўзининг асосий ишини бажаришидан ташқари асосий ишидан бўш вақтда меҳнат шартномаси (контракт) асосида бошқа ҳақ тўланадиган ишни ҳам бажарса, иш ҳақи амалда бажарган иши учун тўланади.

Ўриндошлик тарзида вақтбай ҳақ олиб ишловчилар учун техник жиҳатидан асосли бўлган нормаланган вазифалар белгиланганида иш ҳақи пировард натижага қараб, амалда бажарилган иш ҳажми учун тўланади».

72. 117-модданинг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Қонунларда ходимларнинг айрим тоифалари учун иш ҳақи тўлашнинг бошқа муддатлари белгиланиши мумкин».

73. 122-модданинг биринчи ва иккинчи қисмларидаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

74. 123-моддада:

1) 2-банддан «ёки юқори давлат ёхуд хўжалик органи фармойиши билан ёинки корхона, муассаса, ташкилотлар раҳбарларининг ўзаро келишувига кўра ёки партия, касаба союзи ёки комсомол органларининг қарорига (таклифига) мувофиқ бошқа ишга ўтказилиши» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

2) модда қуйидаги мазмундаги 4-банд билан тўлдирилсин:

«4) ходимга нисбатан интизомий жазо чораси сифатида жарима солинганда».

75. 124-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«124-модда. Давлат органларидаги сайлаб қўйиладиган лавозимларга сайланган ходимлар учун кафолатлар

Давлат органларидаги сайлаб қўйиладиган лавозимларга сайланганлиги сабабли ишдан бўшатилган ходимларга сайлаб қўйиладиган лавозимдаги ваколатлари тугаганидан кейин аввалги иши (лавозими) берилади, бундай иш (лавозим) мавжуд бўлмаса, ўша корхона, муассаса ва ташкилотда ёки ходимнинг розилиги билан бошқа корхона, муассаса ёки ташкилотда аввалгисига тенг иш (лавозим) берилади».

76. 125-моддадаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларига» деган сўзлар «амалдаги қонунларга» деган сўзлар билан алмаштирилсин. 127-модданинг иккинчи қисмидан эса «ёки интизомий жазо чораси сифатида кам ҳақ тўланадиган ишга ўтказилиши» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

77. 128-модда чиқариб ташлансин.

78. 129-модданинг биринчи қисмидаги «Халқ депутатлари район (шаҳар) Советлари ижроия комитетлари ҳузуридаги» деган сўзлар «Ҳокимликлар ҳузуридаги» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

79. 132-моддадаги «жамоат ташкилотлари» деган сўзлар «жамоат бирлашмалари» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

80. 133-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«133-модда. Ходимларга ҳарбий мажбуриятларини бажаришлари муносабати билан бериладиган кафолатлар

Ҳарбий мажбуриятларини бажаришга жалб этиладиган ходимларга қонунларда назарда тутилган кафолатлар ва имтиёзлар берилади».

81. 133^1-модда чиқариб ташлансин.

82. 137-модданинг биринчи қисмидаги, 138-модданинг биринчи ва учинчи қисмларидаги, 139-модданинг иккинчи қисмидаги «ССР Иттифоқи қонунлари», «ССР Иттифоқи қонунларида» деган сўзлар тегишинча «қонунлар» ва «қонунларда» деган сўзлар билан алмаштирилсин; 138-модданинг учинчи қисмидан «тақсимот бўйича» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

83. Саккизинчи бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«САККИЗИНЧИ БОБ МОДДИЙ ЖАВОБГАРЛИК»

84. 141-модданинг биринчи қисмидаги «ССР Иттифоқи қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

85. 143-моддада:

1) «ССР Иттифоқи қонунлари» деган сўзлар «Қонунлар» деган сўз билан алмаштирилсин, «143^1» рақами чиқариб ташлансин;

2) модда қуйидаги мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ходимни ғайриқонуний равишда ишдан бўшатишда ёки бошқа ишга ўтказишда айбдор бўлган мансабдор шахслар ушбу Кодекснинг 245-моддасида назарда тутилган миқдорда моддий жавобгар бўладилар».

86. 143^1-модда чиқариб ташлансин.

87. 144-модданинг 6-бандидаги «ССР Иттифоқи қонунларига» деган сўзлар «қонунларга» деган сўз билан алмаштирилсин.

88. 144^1-моддадан «ССР Иттифоқи қонунларига мувофиқ» деган сўзлар чиқариб ташлансин, «СССР Министрлар Совети белгилайдиган» деган сўзлар «қонунларда белгиланадиган» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

89. 145-модданинг учинчи қисмидан «ССР Иттифоқи қонунларига мувофиқ» деган сўзлар чиқариб ташлансин; «Шартномани СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети билан ВЦСПС биргаликда тасдиқлайди» деган сўзлар «шартнома қонунларда белгиланадиган тартибда тасдиқланади» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

90. 146-моддада:

1) иккинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Моддий қимматликлар талон-торож қилинган, кам чиққан, қасддан йўқ қилиб юборилган ёки қасддан бузилганида етказилган зарар қиймати ваколатли органлар томонидан иш қараб чиқилган куни мазкур жойда амалда бўлган нарх-навога қараб белгиланади»;

2) тўртинчи қисмдаги «ССР Иттифоқи қонунларига» деган сўзлар «қонунларга» деган сўз билан алмаштирилсин.

91. 147-моддада:

1) биринчи ва учинчи қисмлардаги «Корхоналар», «Корхона» деган сўзлар тегишинча «Давлат корхоналари», «Давлат корхонаси» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) иккинчи қисмдан «халқ» деган сўз чиқариб ташлансин.

92. Тўққизинчи бобнинг номи қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«ТЎҚҚИЗИНЧИ БОБ МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ»

93. 148-моддадаги «социалистик мулкни сақлашлари ва мустаҳкамлашлари лозим» деган сўзлар «корхона, муассаса ва ташкилотнинг мол-мулкига нисбатан эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлишлари лозим» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

94. 152 ва 153-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«152-модда. Ички меҳнат тартиби қоидалари

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда меҳнат тартиби маъмуриятнинг тақдимига биноан корхона, муассаса, ташкилот ходимларининг умумий йиғилиши (конференцияси) томонидан тасдиқланадиган ички меҳнат тартиби қоидалари билан белгиланади.

153-модда. Интизом тўғрисидаги уставлар ва низомлар

Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида ходимларнинг айрим тоифалари учун интизом тўғрисидаги уставлар ва низомлар амал қилади».

95. 154-моддада:

1) биринчи қисмдан «социалистик мусобақада ютуқларга эришганлик» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

2) иккинчи қисмдаги «қоидаларида ва интизом уставларида» деган сўзлар «қоидаларида, интизом тўғрисидаги уставлар ва низомларда» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

96. 158-моддада:

1) биринчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Меҳнат интизоми бузилганлиги учун корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти қуйидаги интизомий жазо чораларини қўллайди:

1) ҳайфсан;

2) ўртача ойлик иш ҳақининг 20 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда жарима солиш.

Меҳнат интизомини мунтазам равишда бузганлик, узрли сабабларсиз прогул қилганлик, ишга маст ҳолда, наркотик ёки заҳарли моддалар истеъмол қилиб, гангиган ҳолда келганлик учун ходимга ўртача иш ҳақининг қирқ фоизидан кўп бўлмаган миқдорда жарима солиниши мумкин. Ходимнинг иш ҳақидан жарима миқдорини ушлаб қолиш маъмурият томонидан ушбу Кодекснинг 122-моддасида назарда тутилган талабларга риоя этилган ҳолда амалга оширилади;

3) ишдан бўшатиш (ушбу Кодекснинг 41-моддаси 3, 4, 7 ва 8-бандлари ҳамда 37-модданинг 1-банди)»;

2) иккинчи қисмдаги «жамоат ташкилотларининг» деган сўзлар «жамоат бирлашмаларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) учинчи қисмдаги «ва интизом уставларида» деган сўзлар «интизом тўғрисидаги уставлар ва низомларда» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

97. 159 ва 160-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«159-модда. Интизомий жазо чораларини қўллаш тартиби

Интизомий жазо чораси қўлланилишидан аввал ходимдан тушунтириш хати талаб қилиниши лозим. Ходимнинг тушунтириш хати беришдан бош тортиши жазо чораси қўллаш учун тўсиқ бўла олмайди.

Интизомий жазо чораси қўлланилаётганида содир этилган хатти-ҳаракатнинг қай даражада оғир эканлиги, хатти-ҳаракат содир этилган вазият, ходимнинг аввалги хулқ-атвори, меҳнатга муносабати ҳисобга олиниши керак.

Интизомий жазо бевосита ножўя ҳаракат аниқланганидан кейин, лекин шундай ҳаракат аниқланган кундан бошлаб, ходимнинг касаллиги ёки отпускада бўлиш вақтини ҳисобга олмай, узоғи билан бир ой ичида қўлланилади. Жазо ножўя ҳаракат содир этилган кундан бошлаб олти ойдан кечиктирмай, молия-хўжалик фаолиятини тафтиш этиш ёки текшириш натижасида аниқланган ҳаракатлар учун эса —содир этилган кундан бошлаб икки йилдан кечиктирмай қўлланилиши мумкин. Жиноий иш бўйича иш юритилган давр мазкур муддатга кирмайди. Ҳар бир ножўя ҳаракат учун фақат битта интизомий жазо берилиши мумкин.

Интизомий жазо берилгани тўғрисидаги буйруқ (фармойиш) ёки қарор бундай жазони бериш сабаблари кўрсатилиб, жазо берилаётган ходимга тилхат орқали маълум қилинади (хабар қилинади).

160-модда. Интизомий жазо чораси устидан шикоят қилиш

Интизомий жазо чораси устидан қонунларда белгилаб қўйилган тартибда шикоят қилиниши мумкин.

Меҳнат низосини кўриб чиқаётган орган содир этилган ножўя ҳаракат қандай вазиятда юз берганлигини, ходимнинг олдинги хулқ-атворини, меҳнатга муносабатини, интизомий жазонинг содир этилган ножўя ҳаракатнинг оғирлик даражасига қанчалик мос келишини, интизомий жазо белгилаш тартибига маъмуриятнинг қанчалик риоя этганлигини ҳисобга олган ҳолда ходимга нисбатан қўлланилган жазони ғайриқонуний ёки нотўғри деб топишга ҳақлидир».

98. 161-моддада:

1) биринчи қисмдаги «интизомий жазо олмаган» деган сўзлар «интизомий жазога тортилмаган» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) иккинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Агар интизомий жазо олган шахс яна бошқа ножўя ҳаракатлар содир этмаса ва ўзини ҳалол ходим сифатида кўрсатса, жазо қўллаган орган ёки мансабдор шахс ўз ташаббуси билан, бевосита раҳбарнинг ёки меҳнат жамоасининг илтимосномаси бўйича, жазони бир йил муддат ўтмасдан олиб ташлаши мумкин»;

3) модда қуйидаги мазмундаги учинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Интизомий жазо чораси амалда бўлган муддат давомида ходимга нисбатан рағбатлантириш чоралари қўлланилмайди».

99. 162-модда чиқариб ташлансин.

100. 163-модданинг учинчи қисми чиқариб ташлансин.

101. 165-модданинг учинчи қисмидаги «меҳнат муҳофазаси қоидаларига ва нормаларига» деган сўзлар «меҳнат муҳофазасига оид санитария қоидалари ва нормаларига» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

102. 166-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«166-модда. Меҳнатни муҳофаза қилиш талабларига жавоб бермайдиган корхоналар ва ишлаб чиқариш воситаларини ишга туширишни тақиқлаш

Янги ёки қайта қурилаётган корхонанинг, ишлаб чиқариш воситаларининг бирортаси ҳам агар улар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда бериладиган хавфсизлик шаҳодатномасига эга бўлмаса, фойдаланишга қабул қилиниши ва ишга туширилиши мумкин эмас».

103. 169-моддада:

1) биринчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти барча иш ўринларини зарур техника асбоб-ускуналари билан таъминлаши ҳамда иш ўринларида қонунларда белгиланган тартибда ишлаб чиқиладиган ва тасдиқланадиган тармоқлараро ҳамда тармоқнинг меҳнат муҳофазасига оид ягона қоидаларига, санитария қоидалари ва нормаларига мос келадиган иш шароитлари яратиб бериши шарт»;

2) иккинчи қисм чиқариб ташлансин.

104. 170-модданинг иккинчи қисми «бурчаклар ташкил қилиши» деган сўзлардан кейин «корхона ходимларига иш жойларидаги меҳнат шароитларининг ҳамда меҳнат муҳофазасининг ҳолати, айни пайтда лозим бўладиган шахсий ҳимоя воситалари, имтиёзлар ва товон пуллари тўғрисида ахборот бериб туриши» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

105. 171-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«171-модда. Ходимларни меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича ўқитиш

Корхоналарнинг барча ходимлари, шу жумладан раҳбарлари ўз касблари ва иш турлари бўйича давлат назорат органлари белгилаган тартиб ва муддатларда ўқишлари, йўл-йўриқлар олишлари, билимларини текширувдан ўтказишлари ҳамда қайта аттестациядан ўтишлари шарт.

Ўта хавфли ишлаб чиқаришларга ёки касб бўйича танлов талаб қилинадиган ишга кираётган ходимлар учун меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича имтиҳонлар топшириладиган ва кейин вақти-вақти билан қайта аттестациядан ўтиладиган ўқув ўтказилади.

Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича белгиланган тартибда ўқитиш, йўл-йўриқлар бериш ва билимларни текширишдан ўтмаган шахсларни ишга қўйиш тақиқланади».

106. 172-модданинг биринчи қисмидаги «касаба союзларининг марказий комитетлари» деган сўзлар «тегишли касаба уюшмалари органлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

107. 178-модданинг учинчи қисмидаги «санитария» деган сўз «санитария-эпидемиология» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

108. 179 ва 180-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«179-модда. Мажбурий медицина кўриклари

Корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти бир қатор касблар ва ишлаб чиқаришларнинг ходимларини меҳнат шартномаси (контракт) тузиш пайтида — дастлабки тарзда ва меҳнат шартномаси (контракт) амал қиладиган даврда вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказишни ташкил қилиши шарт. Зарарли ишлаб чиқариш факторларининг ҳамда бажарилаётганда дастлабки тарзда ва вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказиш талаб қилинадиган ишларнинг рўйхати ва тиббий кўрикдан ўтказиш тартиби соғлиқни сақлаш органлари томонидан белгиланади.

Ходимлар тиббий кўриклардан бош тортишга ҳақли эмаслар. Ходимлар тиббий кўриклардан ўтишдан бош тортсалар ёки ўтказилган текширишларнинг натижалари бўйича тиббий комиссиялар берадиган тавсияларни бажармасалар, маъмурият уларни ишга қўймасликка ҳақлидир.

Тиббий кўрикларни ўтказиш пайтида ходимнинг иш жойи (лавозими) ва ўртача иш ҳақи сақланади.

180-модда. Ходимнинг навбатдан ташқари кўрикнинг ўтказилишини сўраш ҳуқуқи

Агар ходим ўз саломатлигининг ёмонлашиши меҳнат шароити билан боғлиқ деб ҳисобласа, навбатдан ташқари тиббий кўрик ўтказилишини талаб қилиш ҳуқуқига эга».

109. Кодекс қуйидаги мазмундаги 181^1-модда билан тўлдирилсин:

«181^1-модда. Янги касбни ўрганиш вақтида ходимни бошқа ишга ўтказиш

Ходимда касб касаллиги аломатлари аниқланганида маъмурият тиббий комиссиянинг хулосасига асосан ходимни янги касбни ўрганиш вақтида ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда бошқа ишга ўтказиши керак».

110. 182-модданинг тўртинчи қисмидаги ва 186-моддадаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунларида», «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунларига» деган сўзлар тегишинча «қонунларда», «қонунларга» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

111. 188-моддада:

1) иккинчи қисмдаги «икки ёшга» деган сўзлар «уч ёшга» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) учинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Уч ёшдан ўн тўрт ёшгача бўлган боласи (ўн олти ёшгача ногирон боласи) бор аёллар иш вақтидан ташқари ишга жалб этилиши ёки ўз розилигисиз командировкаларга юборилиши мумкин эмас».

112. Кодекс қуйидаги мазмундаги 188^1-модда билан тўлдирилсин:

«188^1-модда. Қўшимча дам олиш куни

Ногирон болани тарбиялаётган ота-онадан бирига (васий, ҳомийга) 16 ёшга тўлгунга қадар ижтимоий суғурта маблағлари ҳисобидан бир кунлик иш ҳақи миқдорида ҳақ тўланган ҳолда ойига қўшимча бир дам олиш куни берилади».

113. 189-модда қуйидаги мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ҳомиладор аёлга бошқа, енгилроқ ва ноқулай ишлаб чиқариш факторлари таъсир этишига имкон бермайдиган иш бериш масаласи ҳал этилгунига қадар, у ана шу сабаблар туфайли ишга чиқмаган барча иш кунлари учун корхона, муассаса, ташкилот маблағлари ҳисобидан ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан озод этилиши лозим».

114. 191-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«191-модда. Ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари

Аёлларга туққунга қадар етмиш календарь кун ва туққанидан кейин эллик олти календарь кун (туғиш қийин кечган ёки икки ва ундан ортиқ бола туғилган ҳолларда етмиш календарь кун) ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари берилиб, давлат ижтимоий суғуртаси бўйича нафақа тўланади.

Ҳомиладорлик ва туғиш отпускаси жамланган ҳолда ҳисоблаб чиқилиб, туғишга қадар амалда бундай отпусканинг неча кунидан фойдаланганлигидан қатъи назар, аёлга тўлиқ берилади».

115. 193 ва 194-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«193-модда. Ҳомиладорлик ва туғиш отпускасига ҳамда болани парваришлаш отпускасига йиллик отпускани қўшиб бериш

Ҳомиладорлик ва туғиш отпускасидан олдин ёки бевосита ундан кейин ёхуд болани парваришлаш отпускаси тугаганидан кейин аёлнинг аризасига мувофиқ унга шу корхона, муассаса ва ташкилотдаги меҳнат стажидан қатъи назар, йиллик отпуска берилади.

194-модда. Болани парваришлаш отпускаси

Аёлларнинг хоҳишига қараб, уларга бола бир ярим ёшга етгунига қадар болани парваришлаш учун қисман ҳақ тўланадиган отпуска берилиб, шу даврда давлат ижтимоий суғуртаси бўйича нафақа тўланади.

Юқорида кўрсатилган отпускадан ташқари, аёлнинг аризасига мувофиқ, унга бола уч ёшга тўлгунига қадар болани парваришлаш учун иш ҳақи сақланмайдиган қўшимча отпуска берилади.

Болани парваришлаш учун қисман ҳақ тўланадиган отпускадан ва иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган қўшимча отпускадан боланинг отаси, бувиси, буваси ёки болани амалда парваришлаётган қариндошлари ҳам тўлиқ ёки уни қисмларга бўлиб фойдаланишлари мумкин.

Аёл ёки мазкур модданинг учинчи қисмида кўрсатилган шахслар ўз хоҳишларига қараб, болани парваришлаш отпускаси даврида тўлиқ бўлмаган иш вақти режимида ёки уйда ишлашлари мумкин. Бунда уларнинг болани парваришлаш учун қисман ҳақ тўланадиган отпускаси даврида нафақа олиш ҳуқуқлари сақлаб қолинади.

Болани парваришлаш отпускаси умумий ва узлуксиз иш стажига, шунингдек мутахассислиги бўйича иш стажига қўшилади.

Қисман ҳақ тўланадиган отпуска ва иш ҳақи сақланмаган ҳолда болани парваришлаш учун бериладиган отпуска кейинги ҳақ тўланадиган йиллик отпускалар олиш ҳуқуқини берадиган иш стажига қўшилмайди.

Болани парваришлаш отпускаси вақтида иш жойи (лавозими) сақланади».

116. 196-моддада:

1) модданинг номидаги «эмизикли боласи бўлган оналарни» деган сўзлар «болали аёлларни» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) модда матнидаги «эмизикли» деган сўз чиқариб ташлансин;

3) модда қуйидагича мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ҳомиладор аёлни ёки уч ёшга тўлмаган боласи бор аёлни, 14 ёшга тўлмаган боласи (16 ёшга тўлмаган ногирон боласи) бор ёлғиз онани ишга қабул қилиш рад этилган тақдирда, маъмурият рад этишнинг сабабларини аёлга ёзма равишда маълум қилиши шарт. Юқорида кўрсатилган аёлларни ишга қабул қилишни рад этганлик устидан судга шикоят қилиниши мумкин».

117. 197-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«197-модда. Ҳомиладор ва болали аёлларни ишдан бўшатишга йўл қўймаслик

Ҳомиладор аёлларни ва уч ёшга тўлмаган боласи бор аёлларни (ўн тўрт ёшга тўлмаган ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор ёлғиз оналарни) маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатишга йўл қўйилмайди, корхона, муассаса, ташкилот бутунлай тугатилган ҳоллар бундан мустасно, бундай ҳолларда, уларни албатта бошқа ишга жойлаштириш шарти билан ишдан бўшатишга йўл қўйилади. Кўрсатиб ўтилган аёллар муддатли меҳнат шартномаси (контракт) тугагани сабабли ишдан бўшатилганида ҳам маъмурият уларни албатта ишга жойлаштиради. Ишга жойлаштириш даврида уларнинг ўртача иш ҳақи сақлаб қолинади, бироқ бу муҳлат муддатли меҳнат шартномаси (контракт) тугаган кундан эътиборан уч ойдан ошмаслиги керак».

118. Кодекс қуйидаги мазмундаги 197^1-модда билан тўлдирилсин:

«197^1-модда. Онасиз болаларни тарбияловчи шахсларга бериладиган кафолатлар ва имтиёзлар

Аёлга оналик билан боғлиқ ҳолда бериладиган кафолатлар ва имтиёзлар (тунги ва иш вақтидан ташқари ишларни чеклаш, дам олиш кунлари ишга жалб этиш ва командировкаларга жўнатишни чеклаш, имтиёзли иш режимлари белгилаш ва амалдаги қонунларда белгилаб берилган бошқа кафолатлар ва имтиёзлар) онасиз болаларни (онанинг вафот этган, оналик ҳуқуқларидан маҳрум этилган даволаниш муассасаларида узоқ вақт бўлган ҳолларида ва болалар тўғрисида она васийлик қилмаган бошқа ҳолларда) тарбиялаётган оталарга, шунингдек вояга етмаган болаларнинг васийларига (ҳомийларига) ҳам татбиқ этилади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатиб ўтилган кафолатлар ва имтиёзлар оналик васийлигидан маҳрум бўлган болаларни амалда тарбияловчи бувига, бувага ёки болани тарбиялаётган бошқа қариндошларга ҳам берилади».

119. 200-модда қуйидаги мазмундаги учинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ёшларни ишлаб чиқаришда меҳнатга тайёрлаш мақсадида умумтаълим мактаблари, ҳунар-техника билим юртлари ва ўрта махсус ўқув юртларининг ўқувчиларини ўн тўрт ёшга тўлганларидан кейин ота-онадан бирининг ёки уларнинг ўрнини босувчи шахснинг розилиги билан болаларнинг саломатлигига зиён етказмайдиган ва таълим олиш жараёнига халал бермайдиган енгил ишларни бажариш учун ишга қабул қилишга йўл қўйилади».

120. 203-моддадаги «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг меҳнат қонунлари Асосларида» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

121. 205-модда қуйидаги мазмундаги учинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ўқишдан бўш вақтда ишловчи умумтаълим мактаблари, ҳунар-техника ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчиларининг меҳнатига ишлаган вақтига мутаносиб равишда ёки ишлаб чиқарган маҳсулотига қараб ҳақ тўланади. Корхона, муассаса, ташкилотлар ўз маблағи ҳисобидан ўқувчиларнинг иш ҳақига устама ҳақ белгилаши ҳам мумкин».

122. 208-моддада:

1) биринчи қисмдан «барча» деган сўз чиқариб ташлансин; «қўйилади» деган сўз «қўйилиши мумкин» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) модда қуйидаги мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Бронь ҳисобидан ишга ёки касб ўрганишга юборилган шахсларни қабул қилишни рад этиш тақиқланади. Бундай рад этиш устидан улар судга шикоят қилишлари мумкин».

3) иккинчи қисм учинчи қисм деб ҳисобланиб, ундан «ҳамма» деган сўз чиқариб ташлансин.

123. 209-моддадаги «ҳамда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини тамомлаган ёш мутахассислар» деган сўзлар «ҳамда ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда олий ва ўрта махсус ўқув юртларини тамомлаган шахслар» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

124. 211-модданинг номи ва матни «меҳнат шартномасини» деган сўзлардан кейин «(контрактни)» деган сўз билан тўлдирилсин.

125. 218-моддада:

1) биринчи қисмдаги «мактабларининг IX — XI синфларида» деган сўзлар «мактабларда» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) иккинчи қисмдаги «IX—XI синфларининг» деган сўзлар «кўрсатилган мактабларнинг» деган сўзлар билан алмаштирилсин; «ва саккиз соатлик сменада 31,5 кунни ёки смена 8 соату 12 минут давом этганда 31 кунни ташкил қилади» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

3) тўртинчи қисм чиқариб ташлансин;

4) бешинчи қисмдаги «IX—XI синфларидаги ўқувчиларга» деган сўзлар «ўқувчиларига» деган сўз билан алмаштирилиб, у тўртинчи қисм деб ҳисоблансин.

126. 219-моддада:

1) биринчи қисмдаги «XI синфда» деган сўзлар «XI (XII) синфда» деган сўзлар билан, «VIII синфда» деган сўзлар «IX синфда» деган сўзлар билан, «иш ҳақи» деган сўзлар «ўртача иш ҳақи» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) иккинчи қисмдаги «IX ва X» рақамлари «VIII, X ва XI» рақамлари билан, «Ўзбекистон Республикаси Министрлар Совети» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан, «қўйиши» деган сўз «қўйилиши» деган сўз билан алмаштирилсин.

127. 222-моддадаги «иш ҳақининг 50 проценти» деган сўзлар «иш ҳақи» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

(Давоми 4-бетда).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МЕҲНАТ ҚОНУНЛАРИ КОДЕКСИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 2, 3-бетларда).

128. 226-модданинг олтинчи қисми «хизматчиларнинг» деган сўздан кейин «ўртача» деган сўз билан тўлдирилиб, ундан «лекин бу ҳақ белгиланган миқдордан ортиқ бўлмаслиги керак» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

129. «Меҳнат низолари» деб номланган ўн тўртинчи боб қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«УН ТУРТИНЧИ БОБ МЕҲНАТ НИЗОЛАРИ

229-модда. Меҳнат низоларини кўриб чиқувчи органлар

Ходим билан корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти ўртасида меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларни, жамоа шартномаси ва меҳнат тўғрисидаги бошқа битимларни, шунингдек меҳнат шартномасининг (контрактнинг) шартларини қўллаш масалаларига доир меҳнат низолари:

меҳнат низолари комиссиялари;

район (шаҳар) судлари томонидан кўриб чиқилади.

Ходим меҳнат низолари ҳал этилиши учун меҳнат низолари комиссиясига ёки бевосита судга мурожаат этиш ҳуқуқига эга.

Меҳнатнинг шартларини белгилаш масалаларига доир меҳнат низолари ушбу Кодекснинг 247 ва 248-моддаларига мувофиқ кўриб чиқилади.

230-модда. Меҳнат низоларини кўриб чиқиш тартиби

Меҳнат низоларини кўриб чиқиш тартиби ушбу Кодекс ва бошқа қонун ҳужжатлари билан, меҳнат низоларига доир ишларни район (шаҳар) судларида кўриб чиқиш тартиби эса бундан ташқари Ўзбекистон Республикасининг Граждалик-процессуал кодекси билан ҳам белгиланади.

231-модда. Меҳнат низолари комиссияларининг тузиш

Меҳнат низолари комиссиялари камида 15 киши ишлайдиган корхона, муассаса, ташкилот меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)да сайланади.

Кўпчилик овозни олган ва умумий йиғнлиш (конференция)да иштирок этганларнинг ярмидан кўпи ёқлаб овоз берган номзодлар комиссия таркибига сайланган ҳисобланадилар.

Сайлаш тартиби, комиссия аъзоларининг сони ва таркиби, унинг ваколат муддати корхона, муассаса, ташкилот меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)да белгиланади.

Меҳнат низолари комиссияси ўз таркиби орасидан комиссия раиси, раис ўринбосарларини ва комиссия котибини сайлайди.

Корхона, муассаса, ташкилот меҳнат жамоаси умумий йиғилиши (конференцияси)нинг қарорига биноан бўлинмаларда ҳам меҳнат низолари комиссиялари ташкил этилиши мумкин. Бундай комиссиялар бўлинма жамоаси томонидан сайланади ва корхона, муассаса, ташкилот меҳнат низолари комиссияси амал қиладиган асосларда фаолият кўрсатади. Бўлинма меҳнат низолари комиссиясида ана шу бўлинманинг ваколатлари доирасидаги меҳнат низолари қараб чиқилиши мумкин.

232-модда. Меҳнат низолари комиссиясининг ваколати

Меҳнат низолари комиссияси корхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда (бўлинмаларда) юзага келадиган меҳнат низоларини қараб чиқувчи бошланғич орган ҳисобланади, ушбу Кодекс ва бошқа қонун ҳужжатларида қараб чиқишнинг ўзгача тартиби қўлланилиши белгилаб қўйилган меҳнат низолари бундан мустасно.

Башарти, ходимнинг мустақил равишда ёки унинг манфаатларини ҳимоя қилувчи касаба уюшмаси ташкилоти иштирокида маъмурият билан бевосита олиб борган музокараларида мавжуд келишмовчилик ҳал этилмаса, меҳнат низоси меҳнат низолари комиссиясида қараб чиқилиши лозим.

233-модда. Меҳнат низолари комиссиясига мурожаат қилиш муддати

Ходим ўз ҳуқуқлари бузилганлигини билган ёки билиши лозим бўлган кундан эътиборан уч ой муддат ичида меҳнат низолари комиссиясига мурожаат қилиши мумкин.

Белгиланган муддат узрли сабабларга кўра ўтказиб юборилган бўлса, меҳнат низолари комиссияси бу муддатни қайта тиклаши ва низони моҳиятан ҳал этиши мумкин.

Ходимнинг меҳнат низолари комиссиясига берган аризаси рўйхатдан ўтказилиши шарт.

234-модда. Комиссияда меҳнат низоларини кўриш тартиби

Меҳнат низолари комиссияси меҳнат низосини ариза берилган кундан эътиборан ўн кун муддат ичида кўриб чиқиши шарт. Низо ариза берган ходим ва маъмурият вакили иштирокида кўрилади. Ходим ёзма ариза билан илтимос қилгандагина низо унинг иштирокисиз кўриб чиқилишига йўл қўйилади. Башарти ходим комиссия мажлисида ҳозир бўлмаса, унинг аризасини кўриб чиқиш бошқа кунга кўчирилади. Агарда ходим комиссия мажлисига иккинчи марта ҳам узрли сабабларсиз келмаса, комиссия мазкур аризани кўриб чиқишни кун тартибидан олиб ташлаш хусусида қарор қабул қилиши мумкин. Бу эса ходимни такроран ариза билан мурожаат этиш ҳуқуқидан маҳрум қилмайди.

Ходим меҳнат низосининг қараб чиқилишида иштирок этиш учун ўз ҳисобидан адвокат таклиф қилиш ҳуқуқига эга.

Меҳнат низолари комиссияси мажлисга гувоҳларни чақиртириш, мутахассисларни, корхона, муассаса ва ташкилотда фаолият кўрсатаётган касаба уюшмаларининг вакилларини таклиф қилиш ҳуқуқига эга. Комиссиянинг талабига биноан маъмурият зарур ҳисоб-китоблар ва ҳужжатларни тақдим этиши шарт.

Меҳнат низолари комиссиясининг мажлиси, башарти комиссия таркибига сайланган аъзоларнинг камида ярми иштирок этса, ваколатли деб ҳисобланади.

235-модда. Меҳнат низолари комиссиясининг қарор қабул қилиш тартиби

Меҳнат низолари комиссияси мажлисда иштирок этаётган комиссия аъзоларининг кўпчилик овози билан қарор қабул қилади. Кўпчилик фикрига норози бўлган комиссия аъзоси комиссия мажлиси протоколини имзолаши шарт, бироқ у протоколда ўзининг алоҳида фикрини баён этишга ҳақлидир.

Комиссия қарорининг кўчирма нусхалари қарор қабул қилинган кундан эътиборан уч кун муддат ичида ходимга, корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти ва касаба уюшмаси комитетига топширилади.

236-модда. Меҳнат низолари комиссиясининг қарорларини ижро этиш

Меҳнат низолари комиссиясининг қарори (ишга тиклаш тўғрисидаги қарорлардан ташқари) бу қарор устидан шикоят қилиш учун белгиланган ўн кунлик муддат ўтганидан кейин уч кун ичида корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти томонидан бажарилиши шарт.

Ғайриқонуний равишда ишдан бўшатилган ёки бошқа ишга ўтказилган ходимни ўз ишига тиклаш тўғрисидаги меҳнат низолари комиссиясининг қарорини ижро этиш тартиби ушбу Кодекснинг 244-моддаси билан тартибга солинади.

Башарти корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти белгиланган муддат ичида комиссия қарорини бажармаса, меҳнат низолари комиссияси томонидан ходимга ижро варақаси кучига эга бўлган гувоҳнома берилади.

Башарти ходим ёки маъмурият белгиланган муддат ичида район (шаҳар) судига меҳнат низосини ҳал этиш тўғрисидаги ариза билан мурожаат этса, гувоҳнома берилмайди.

Меҳнат низолари комиссияси берган гувоҳнома асосида ва у олинганидан кейин кўпи билан уч ой ичида район (шаҳар) судига тақдим этилганида, суд ижрочиси меҳнат низолари комиссиясининг қарорини мажбурий равишда ижро эттиради.

Башарти белгиланган уч ойлик муддатни ходим узрли сабабларга кўра ўтказиб юборган бўлса, гувоҳнома берган меҳнат низолари комиссияси ўтказиб юборилган муддатни тиклаши мумкин.

237-модда. Меҳнат низосини кўришни район (шаҳар) судига ўтказиш ва меҳнат низолари комиссияси қарори устидан шикоят қилиш

Башарти меҳнат низолари комиссияси ўн кунлик муддат ичида меҳнат низосини қараб чиқмаса, ушбу Кодекснинг 234-моддаси биринчи қисмида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно, манфаатдор ходим меҳнат низосини қараб чиқиш учун район (шаҳар) судига ўтказишга ҳақлидир.

Меҳнат низолари комиссиясининг қарори устидан манфаатдор ходим ёки маъмурият комиссия қарорининг кўчирма нусхаси топширилган кундан эътиборан ўн кунлик муддат ичида район (шаҳар) судига шикоят қилишлари мумкин. Ушбу муддатнинг ўтказиб юборилганлиги аризани қабул қилишни рад этиш учун асос бўла олмайди. Суд муддат узрли сабабларга биноан ўтказиб юборилган деб эътироф этган ҳолда ана шу ўтказиб юборилган муддатни тиклаши ва низони моҳиятан қараб чиқиши мумкин.

238-модда. Район (шаҳар) судларида кўриб чиқиладиган меҳнат низолари

Район (шаҳар) судларида меҳнат низолари:

1) ходимнинг ёки ходим манфаатларини ҳимоя қилувчи тегишли касаба уюшмасининг аризасига биноан;

2) меҳнат низолари комиссиясининг қарорига рози бўлмаса, маъмуриятнинг аризасига биноан;

3) прокурорнинг аризасига биноан кўриб чиқилади.

239-модда. Бевосита район (шаҳар) судларида кўриб чиқилиши лозим бўлган меҳнат низолари

Бевосита район (шаҳар) судларида:

1) меҳнат низолари комиссияси сайланмайдиган ёки бирор сабабга кўра бундай комиссия тузилмаган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда келиб чиққан меҳнат низолари;

2) меҳнат шартномасини (контрактни) бекор қилиш асосларидан қатъи назар ишга тиклаш, ишдан бўшатиш вақти ҳамда сабабининг таърифини ўзгартириш, мажбурий прогул вақти ёки кам ҳақ тўланадиган ишни бажарган вақт учун ҳақ тўлашга доир меҳнат низолари;

3) корхона, муассаса ва ташкилотга ходим томонидан етказилган моддий зарарни ундириб олишга доир (147-модда) меҳнат низолари;

4)меҳнат вазифаларини бажариш чоғида ходимнинг саломатлигига етказилган зарар ўрнини корхоналар, муассасалар, ташкилотлар қоплашига доир меҳнат низолари кўриб чиқилади.

Ушбу модданинг 1, 2 ва 4-бандларида назарда тутилган меҳнат низолари суд томонидан ходимнинг, касаба уюшмаси органи ёки прокурорнинг аризасига биноан кўриб чиқилади.

Ушбу модданинг 3-бандида назарда тутилган меҳнат низолари суд томонидан маъмурият ёки прокурорнинг аризасига биноан кўриб чиқилади.

Бевосита район (шаҳар) судларида, шунингдек:

бошқа корхона, муассаса ва ташкилотдан бошқа ишга ўтказиш тартибида ишга таклиф этилган шахсларни;

бронь ҳисобидан ишга юборилган 18 ёшга тўлмаган шахсларни;

ногиронларни;

ҳомиладор аёллар ва 3 ёшга тўлмаган боласи бор аёлларни, 14 ёшга тўлмаган боласи бор (16 ёшга тўлмаган ногирон боласи бор) ёлғиз оналарни;

корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти қонунларга мувофиқ меҳнат шартномаси (контракт) тузиши шарт бўлган бошқа шахсларни ишга қабул қилишни рад этганлик тўғрисидаги низолар ҳам кўриб чиқилади.

240-модда. Меҳнат низосини ҳал қилиб беришни сўраб район (шаҳар) судига мурожаат этиш муддатлари

Меҳнат низосини ҳал этиш тўғрисидаги ариза район (шаҳар) судига ходим ўз ҳуқуқлари бузилганлигини билган ёки билиши лозим бўлган кундан эътиборан уч ой муддат ичида, ишдан бўшатилганлик тўғрисидаги ишлар юзасидан эса, ишдан бўшатилганлик тўғрисидаги буйруқнинг кўчирма нусхаси олинган ёки меҳнат дафтарчаси олинган кундан эътиборан бир ойлик муддат ичида топширилади.

Маъмуриятнинг ходим томонидан корхонага, муассасага, ташкилотга етказилган моддий зарарни ундириш масаласи бўйича судга мурожаат қилиши учун ходим зарар етказганлиги маълум бўлган кундан эътиборан бир йил муддат белгиланади.

Ушбу моддада белгиланган муддатлар узрли сабабларга кўра ўтказиб юборилса, суд томонидан бу муддатлар қайта тикланиши мумкин.

241-модда. Ишдан бўшатиш ва бошқа ишга ўтказиш тўғрисидаги низолар бўйича қарор қабул қилиш

Ходим қонуний асоссиз ишдан бўшатилган ёки белгиланган тартибни бузган ҳолда ишдан бўшатилган ёхуд ғайриқонуний равишда бошқа ишга ўтказилган тақдирда, у меҳнат низосини қараб чиқаётган орган томонидан аввалги ишига тикланиши керак.

Ғайриқонуний равишда судланганлиги муносабати билан ишдан бўшатилган ёки ғайриқонуний равишда жиноий жавобгарликка тортилиши муносабати билан ишдан (лавозимдан) четлатилган ходимга аввалги иши (лавозими) берилиши лозим, бунинг имкони бўлмаганида эса (корхона, муассаса, ташкилот тугатилганида, штатлар қисқартирилганида, шунингдек ишга (лавозимга) тиклаш учун тўсиқ бўлувчи қонунда назарда тутилган бошқа асослар мавжуд бўлган тақдирда) аввалги ишига (лавозимига) тенг бошқа иш (лавозим) таклиф этилиши керак.

242-модда. Мажбурий прогул вақти ёки камроқ ҳақ тўланадиган ишни бажарган вақт учун ҳақ тўлаш

Меҳнат низосини қараб чиқаётган орган ишга тиклаш тўғрисида қарор қабул қилиш билан бир вақтда ходимга мажбурий прогул вақти учун ўртача иш ҳақини тўлаш ёки камроқ ҳақ тўланадиган ишни бажарган вақт учун ойликдаги фарқни тўлаш ҳақида қарор қабул қилади, бироқ бу муддат бир йилдан ошмаслиги лозим.

243-модда. Ишдан бўшатиш сабаби таърифини ўзгартириш

Ишдан бўшатиш сабабининг таърифи нотўғри ёки амалдаги қонунларга мувофиқ эмас деб топилган тақдирда меҳнат низосини кўрувчи орган уни ўзгартириши ва қарорда қонуннинг тегишли моддасини (бандини) кўрсатган ҳолда ишдан бўшатиш сабабини амалдаги қонунларга аниқ мувофиқ таърифлаши шарт. Агар ишдан бўшатиш сабабининг меҳнат дафтарчасидаги нотўғри ёки амалдаги қонунларга номувофиқ ёзилган таърифи ходимнинг янги ишга киришига тўсқинлик қилган бўлса, меҳнат низосини кўраётган орган бир вақтнинг ўзида унга мажбурий прогул вақти учун ўртача иш ҳақи тўлаш тўғрисида қарор чиқаради, бироқ бу муддат бир йилдан ошмаслиги лозим.

Ходимнинг илтимосига кўра меҳнат низосини кўриб чиқаётган орган ходим фойдасига юқорида кўрсатиб ўтилган товонларни ундириб бериш ва ишдан бўшатиш асосининг таърифи унинг истагига ёки томонларнинг ўзаро келишувига биноан деб ўзгартирилиши тўғрисида қарор чиқариш билан чекланиши мумкин.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган ҳолларда меҳнат дафтарчасига киритилган ёзувлар ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

Ғайриқонуний равишда судланганлиги муносабати билан ишдан бўшатилган фуқаронинг илтимосига биноан унга меҳнат дафтарчасининг ҳақиқий эмас деб топилган ёзуви қайд этилмаган дубликати берилади.

244-модда. Меҳнат низоларини кўриб чиқувчи орган қабул қилган қарорлар дарҳол ижро этиладиган ҳоллар

Ғайриқонуний равишда ишдан бўшатилган ёки бошқа ишга ўтказилган ходимни аввалги ишига тиклаш тўғрисидаги шунингдек ишдан бўшатиш сабабининг таърифини ўзгартириш ҳақидаги меҳнат низоларини кўрувчи орган томонидан қабул қилинган қарор дарҳол ижро этилиши лозим.

Шунингдек, меҳнат низоларини кўрувчи органнинг ходимга иш ҳақи (кўпи билан уч ойлик) ундириб бериш тўғрисидаги қарори ҳам дарҳол ижро этилиши лозим.

Меҳнат низоларини қараб чиқувчи органнинг ғайриқонуний равишда ишдан бўшатилган ёки бошқа ишга ўтказилган ходимни аввалги ишига тиклаш тўғрисидаги қарорининг ижроси корхона, муассаса ва ташкилот маъмурияти томонидан кечиктирилган тақдирда, ходимни аввалги ишига тиклаш тўғрисида қарор қабул қилган меҳнат низоларини кўрувчи орган унга барча кечиктирилган давр учун ўртача иш ҳақи ёки ана шу иш ҳақи ўртасидаги фарқни тўлаш тўғрисида қарор ёки ажрим чиқаради.

245-модда. Ғайриқонуний равишда ходимни ишдан бўшатишда ёки бошқа ишга ўтказишда айбдор бўлган мансабдор шахс зиммасига моддий жавобгарлик юклаш

Суд ғайриқонуний равишда ходимни ишдан бўшатишда ёки бошқа ишга ўтказишда айбдор бўлган мансабдор шахс зиммасига ана шу ходимга мажбурий прогул вақти ёки кам иш ҳақи тўланадиган ишни бажарган вақти учун ҳақ тўланиши муносабати билан корхона, муассаса ва ташкилотга етказилган зарар ўрнини қоплаш мажбуриятини юклайди. Бундай мажбурият, башарти ишдан бўшатиш ёки бошқа ишга ўтказиш қонун очиқдан-очиқ бузилган ҳолда амалга оширилган бўлса ёки меҳнат низоларини кўрувчи органнинг ходимни ишга тиклаш тўғрисидаги қарори ижросини маъмурият кечиктирган бўлса юклатилади.

Етказилган зарар ўрнини қоплаш учун тўланадиган ҳақ миқдори уч ойлик мансаб окладидан ошмаслиги керак.

246-модда. Айрим тоифалардаги ходимларнинг меҳнат низоларини кўриб чиқиш хусусиятлари

Ўзбекистон Республикаси ва Қорақалпоғистон Республикаси олий давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари сайлаб қўядиган, тасдиқлайдиган ёки тайинлайдиган раҳбар ходимларни, шунингдек судьялар, прокурорлар, уларнинг ўринбосарлари ва ёрдамчиларини ишдан бўшатиш, бошқа ишга ўтказиш, мажбурий прогул вақти ёки кам ҳақ тўланадиган ишни бажарган вақти учун уларга ҳақ тўлаш ва уларга нисбатан интизомий жазо чораларини қўллаш масалаларига доир низоларни кўришнинг алоҳида хусусиятлари қонунлар билан белгиланади.

247-модда. Янги меҳнат шартларини белгилаш ёки мавжуд меҳнат шартларини ўзгартиришга доир низоларни кўриб чиқиш тартиби

Ходимга янги меҳнат шартларини белгилаш ёки мавжуд меҳнат шартларини ўзгартиришга доир меҳнат низолари ўзларига берилган ваколатлар доирасида маъмурият ёки касаба уюшмаси органи томонидан ҳал этилади.

248-модда. Жамоаларга доир меҳнат низоларини (зиддиятларини) кўриб чиқиш тартиби

Корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти билан меҳнат жамоаси (бўлинма жамоаси) ёки касаба уюшмаси ўртасида янги меҳнат ва турмуш шарт-шароитларини белгилаш ёки мавжудларини ўзгартириш масалалари, жамоа шартномаси ҳамда бошқа битимларни тузиш ва уларни ижро этиш юзасидан келиб чиқадиган меҳнат низолари (зиддиятлари) меҳнат низоларини (зиддиятларини) ҳал этиш тартиби тўғрисидаги қонунларга мувофиқ кўриб чиқилади.

249-модда. Ходимларни суд харажатларидан озод қилиш

Ходимлар меҳнатга доир ҳуқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган талаблар бўйича район (шаҳар) судига мурожаат қилганларида давлат фойдасига суд харажатлари тўлашдан озод этиладилар.

250-модда. Ходимнинг пул ундиришга доир талабларини қондириш

Пул ундиришга доир талаблар бўйича меҳнат низоларини кўриш вақтида (мажбурий прогул вақти учун ходимга ўртача иш ҳақи тўлаш ёки кам ҳақ тўланадиган ишни бажарган вақти учун иш ҳақидаги фарқни тўлашга (242-модда) доир талаблардан ташқари) меҳнат низосини кўрувчи орган ходимга кўпи билан уч йил мобайнида олиши лозим бўлган миқдорда ҳақ тўлаш тўғрисида ҳал қилув қарори чиқаришга ҳуқуқлидир.

251-модда. Меҳнат низоларини қараб чиқувчи органларнинг қарорига биноан тўланган суммаларни қайтариб олишдаги чекловлар

Меҳнат низоси юзасидан корхона, муассаса, ташкилот меҳнат низолари комиссиясининг, шунингдек суднинг чиқарган ҳал қилув қарорига биноан ходимга тўланган суммани қарор назорат тартибида бекор қилинган тақдирда қайтариб олишга йўл қўйилади, агар ҳал қилув қарорнинг бекор қилиниши ходимнинг берган ёлғон маълумотларига ёки тақдим этган сохта ҳужжатларга асосланган бўлса.

252-модда. Ортиқча тўланган иш ҳақини қайта ундириб олиш шартлари

Маъмурият томонидан ихтиёрий равишда тўланган, шу жумладан қонун нотўғри қўлланиши оқибатида тўланган ортиқча иш ҳақи қайта ундириб олиниши мумкин эмас, ҳисоб китобда йўл қўйилган хато оқибатида тўланган ортиқча сумма бундан мустасно.

Ходимга ёлғон маълумотлар ёки у тақдим этган сохта ҳужжатлар оқибатида тўланган суммалар ундан суднинг ҳал қилув қарори ёки ҳукми асосида ундириб олинади.

253-модда. Ушбу Кодексда назарда тутилган муддатларни ҳисоблаб чиқиш

Ушбу Қодексга асосан меҳнат ҳуқуқлари ва мажбуриятлари пайдо бўлиши ёки бекор бўлишининг муддатлари унинг бошланиши белгиланган календарь куннинг эртасидан эътиборан ҳисобланади.

Йиллар, ойлар, ҳафталар билан ҳисобланадиган муддатлар сўнгги йилнинг, ойнинг ёки ҳафтанинг тегишли кунида тугайди. Календарь бўйича ҳисобланадиган ҳафталар ва кунлар муддатига ишланмайдиган кунлар ҳам қўшилади.

Башарти муддатнинг сўнгги куни иш кунига тўғри келмаса, кейинги энг яқин иш куни муддатнинг тугайдиган куни деб ҳисобланади».

130. 261 ва 262-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«261-модда. Ходимларнинг касаба уюшмаларига бирлашиш ҳуқуқи

Меҳнаткашлар, шунингдек олий ва ўрта махсус ўқув юртларида билим олаётган шахслар ҳеч бир тафовутсиз ўз хоҳишларига кўра, ихтиёрий равишда касаба уюшмаси тузиш, шунингдек касаба уюшмаларига кириш ҳуқуқига эгадирлар.

262-модда. Касаба уюшмаларининг мустақиллиги

Касаба уюшмалари ўз фаолиятида давлат бошқарув органларидан, хўжалик органларидан, сиёсий ва бошқа жамоат бирлашмаларидан мустақилдирлар.

Касаба уюшмалари Ўзбекистон Республикасининг касаба уюшмалари тўғрисидаги қонун ҳужжатларига, шунингдек ўзлари қабул қиладиган уставларга мувофиқ иш олиб борадилар».

131. 263-модда чиқариб ташлансин.

132. 265-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«265-модда. Касаба уюшмалари — ходимлар манфаатларининг ифода этувчиси

Касаба уюшмалари ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқлари ва манфаатларини ифода этадилар ҳамда ҳимоя қиладилар».

133. 266-модда чиқариб ташлансин.

134. 267, 268, 270, 271 ва 276-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«267-модда. Касаба уюшмаларининг меҳнат шарт-шароитларини белгилаш ва ўзгартириш соҳасидаги ҳуқуқлари

Меҳнат шарт-шароитларини ва иш ҳақини белгилаш, қонунларда назарда тутилган ҳолларда меҳнатга доир қонунларни қўллаш касаба уюшмаларининг иштирокида амалга оширилади.

268-модда. Касаба уюшмаларининг меҳнат ва касаба уюшмалари тўғрисидаги қонунларга риоя этилишини назорат қилишдаги ҳуқуқлари

Касаба уюшмалари маъмурият, мулкдор ёки у вакил қилган бошқарув органи меҳнат ва касаба уюшмалари тўғрисидаги қонунларга риоя этишларини назорат қилиб боради, аниқланган камчиликларни бартараф этишни талаб қилишга ҳақли бўлади. Маъмурият меҳнат ва касаба уюшмалари тўғрисидаги қонунлар бузилишини бартараф этиш тўғрисидаги тақдимномаларни кўриб чиқиши ва бунинг натижалари тўғрисида бир ой муддат ичида касаба уюшмасига хабар қилиши шарт.

Касаба уюшмалари ходимларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, даъво аризаси билан судга мурожаат қилишга ҳақлидир».

«270-модда. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг қонунлар ва норматив ҳужжатлар ишлаб чиқишда иштирок этиш ҳуқуқи

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши меҳнатга ва ижтимоий-иқтисодий масалаларга оид қонун ҳужжатлари ишлаб чиқишда қатнашиш ҳуқуқига эгадир.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши меҳнатга ва ижтимоий-иқтисодий масалаларга оид норматив ҳужжатлар қабул қилиш тўғрисидаги таклифларни тегишли давлат бошқарув органларига, шунингдек хўжалик ва кооператив органларига киритишга ҳақлидир.

Давлат бошқарув органлари ва хўжалик органлари меҳнаткашларнинг меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқлари ҳамда манфаатларига дахлдор норматив ҳужжатларни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашини камида бир ҳафта олдин хабардор этган ҳолда қабул қиладилар.

271-модда. Ходимларнинг корхонани, муассасани, ташкилотни бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқи

Ходимлар меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси), меҳнат жамоаси кенгаши, касаба уюшмалари ва жамоа ваколат берган бошқа органлар орқали корхона, муассаса ва ташкилотни бошқаришда иштирок этиш, корхона, муассаса, ташкилот ишини яхшилаш шунингдек, ижтимоий-маданий ва маиший хизматга доир масалалар бўйича таклифлар киритиш ҳуқуқига эгадирлар».

«276-модда. Корхона, муассаса ва ташкилотнинг сайлаб қўйиладиган тегишли касаба уюшмаси органининг ҳуқуқлари

Корхона, муассаса ва ташкилотнинг тегишли сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органи ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари қонунлар, устав, жамоа шартномаси ва битимлар билан белгилаб берилади».

135. 277-модданинг матнидаги «Корхона, муассаса, ташкилот касаба союзи комитетининг ҳуқуқлари тўғрисидаги СССР Қонуни билан белгиланади» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикасининг «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонуни ва бошқа норматив ҳужжатлар билан белгиланади» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

136. 278-модда чиқариб ташлансин.

137. 279-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«279-модда. Сайлаб қўйиладиган касаба уюшмалари ходимларига бериладиган қўшимча кафолатлар

Ишлаб чиқаришдаги ишдан озод этилмаган касаба уюшмалари органлари таркибига сайланган ходимлар — ўзлари аъзо бўлган касаба уюшмаси органининг олдиндан берадиган розилигисиз, корхона, муассаса, ташкилот бўлинмаларининг сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органларининг раҳбарлари — корхона, муассаса, ташкилотнинг тегишли сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органининг олдиндан берадиган розилигисиз, корхона, муассаса, ташкилот сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органининг раҳбарлари ва касаба уюшмаси ташкилотчилари эса — касаба уюшмалари тегишли бирлашмасининг олдиндан берадиган розилигисиз интизомий жавобгарликка тортилишлари мумкин эмас.

Ишлаб чиқаришдаги ишдан озод этилмаган касаба уюшмаси органлари таркибига сайланган ходимларни маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатишга ишдан бўшатишнинг умумий тартибига риоя қилишдан ташқари, улар аъзо бўлган касаба уюшмаси органининг розилиги олингандан кейингина, корхонадаги касаба уюшмаси органининг раислари ва аъзоларини маъмуриятнинг ташаббуси билан ишдан бўшатишга эса, юқоридагилардан ташқари, фақат тегишли касаба уюшмаси бирлашмасининг розилиги олинганидан кейингина йўл қўйилади. Касаба уюшмаси ташкилотчилари ва касаба уюшмаси гуруҳлари ташкилотчиларини маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатишга тегишли касаба уюшмаси бирлашмаси органининг розилиги олинган тақдирдагина йўл қўйилади.

Касаба уюшмалари сайлаб қўйиладиган органларининг ишлаб чиқаришда ўзининг асосий ишидан озод қилинмаган аъзоларига жамоа шартномаси, битимида белгилаб қўйиладиган шартларга мувофиқ жамоа манфаатлари йўлида жамоатчилик вазифаларини бажаришлари учун ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан бўш вақт берилади, шунингдек қисқа муддатли касаба уюшмаси ўқувига қатнаган вақтларида уларнинг ўртача иш ҳақи сақлаб қолинади.

Касаба уюшмаси органларидаги сайлаб қўйиладиган лавозимларга сайланганлиги туфайли ишдан озод қилинган ходимларга сайлов ваколатлари тугаганидан сўнг аввалги ўз иши (лавозими) берилади, бундай иш (лавозим) бўлмаган тақдирда ўша корхонада ёки ходимнинг розилиги билан бошқа корхонада аввалгисига тенг келадиган бошқа иш (лавозим) берилади. Тегишли иш (лавозим) бериш имконияти бўлмаган тақдирда, олдинги иш жойидаги корхона маъмурияти, корхона тугатилган тақдирда эса — касаба уюшмаси ходим учун ишга жойлашиш даврида ўртача иш ҳақини сақлаб қолади, лекин бу муддат олти ойдан ошмаслиги керак, малакасини ўзгартириш учун ўқиш чоғида эса бир йил муддатгача ўртача иш ҳақи сақлаб турилади.

Касаба уюшмаси органлари таркибига сайланган ходимларни сайлов ваколатлари тугаганидан сўнг икки йил давомида маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатишга йўл қўйилмайди, корхона, муассаса, ташкилот бутунлай тугатилиши ёки ходимнинг қонунга мувофиқ ишдан бўшатилишига олиб келадиган хатти-ҳаракатлар содир этиш ҳоллари бундан мустаснодир. Бундай ҳолларда ишдан бўшатиш ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган тартибда амалга оширилади».

138. Ўн бешинчи—А боб чиқариб ташлансин.

139. 281. 282, 283. 284[1] ва 285-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«281-модда. Давлат ижтимоий суғуртасига бадал тўлаш

Давлат ижтимоий суғуртасига мулкчилик шаклидан қатъи назар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, шахсий хўжалигида ёлланма ходимларнинг меҳнатидан фойдаланаётган алоҳида фуқаролар, шунингдек ходимлар ўз иш ҳақидан бадал тўлайдилар.

Иш берувчиларнинг давлат ижтимоий суғуртасига бадал тўламаганликлари ходимларни давлат ижтимоий суғуртаси маблағлари ҳисобидан таъминланиш ҳуқуқидан маҳрум қилмайди.

Суғурта бадалларининг миқдорлари ва уларни тўлаш тартиби қонун билан белгиланади.

282-модда. Давлат ижтимоий суғуртаси бўйича бериладиган таъминот турлари

Ходимлар, тегишли ҳолларда эса уларнинг оилалари ҳам давлат ижтимоий суғуртаси маблағлари ҳисобидан:

вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақалари билан, аёллар эса бундан ташқари ҳомиладорлик ва туғиш учун бериладиган нафақалар билан;

бола бир ярим ёшга етгунига қадар болани парваришлаш учун бериладиган нафақалар билан;

бола туғилганида бериладиган нафақалар билан;

ёшга доир, ногиронлик ва боқувчисини йўқотганлик учун бериладиган давлат пенсиялари билан таъминланадилар.

Ходим ёки унинг оила аъзоси вафот этган тақдирда, давлат ижтимоий суғуртаси маблағлари ҳисобидан дафн қилиш учун нафақа берилади.

Давлат ижтимоий суғуртаси маблағлари шунингдек белгиланган тартибда санаторий-курортларда даволаниш, дам олиш, суғурта қилинганларнинг шифобахш (парҳез) таомлари учун, уларнинг болалари учун соғломлаштириш лагерлари

(Давоми 5-бетда).

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МЕҲНАТ ҚОНУНЛАРИ КОДЕКСИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

(Охири. Боши 2, 3, 4-бетларда).

ни сақлаб туриш учун, давлат ижтимоий суғуртасига доир бошқа тадбирлар учун ишлатилади.

283-модда. Вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси

Вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси бетоб бўлинганида, меҳнатда ёки бошқа вақтда шикастланилганда, шу жумладан турмушда жароҳатланганда, оиланинг бетоб аъзосини парваришлаганда, карантин эълон қилинганда, санаторий-курортда даволаниш вақтида, протез қилинганда берилади.

Меҳнатда шикастланганда ва касб касаллигига дучор бўлганда вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақаси тўлиқ иш ҳақи миқдорида, бошқа ҳолларда эса узлуксиз меҳнат стажига, ўз қарамоғидаги вояга етмаган болаларнинг сони ва бошқа ҳолатларга қараб иш ҳақининг олтмиш фоизидан юз фоизигача миқдорда берилади».

«284[1]-модда. Давлат ижтимоий суғуртаси бўйича нафақалар беришнинг шартлари ва уларнинг миқдорлари

Давлат ижтимоий суғуртаси бўйича нафақалар беришнинг шартлари ва уларнинг миқдорлари Ўзбекистон Республикаси қонунлари билан белгиланади.

285-модда. Давлат пенсия таъминоти

Қонунларга мувофиқ ходимлар ва уларнинг оила аъзоларига:

а) ёшга доир пенсиялар;

б) ногиронлик пенсиялари;

в) боқувчисини йўқотганлик пенсиялари тайинланади ва тўланади».

140. 286-моддада:

1) биринчи қисмнинг 2-банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2) касаба уюшмалари, шунингдек улар ихтиёрида бўлган меҳнат соҳасидаги техника ва ҳуқуқ инспекциялари томонидан — шу инспекциялар тўғрисидаги низомларга биноан амалга оширилади»;

2) иккинчи қисмдаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) тўртинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикаси ҳудудида меҳнат қонунлари аниқ ва бир хилда ижро этилиши устидан назорат Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва унга бўйсунувчи қуйи прокурорлар томонидан амалга оширилади».

141. 287-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Саноатнинг айрим тармоқларида ва айрим объектларда ишларни хавфсиз юритиш қоидаларига риоя қилиш устидан давлат назорати (касаба уюшмаларининг техника инспекциялари билан бир қаторда) Ўзбекистон Республикаси Саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш давлат комитети (Ўзтоғконтехназорат) ва унинг маҳаллий органлари томонидан амалга оширилади».

142. 288 ва 289-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«288-модда. Давлат энергетика назорати

Электр ва иссиқликдан фойдаланувчи қурилмаларнинг хавфсиз ишлашини таъминловчи тадбирларни амалга ошириш устидан давлат назорати Ўзбекистон Республикаси давлат энергетика назорати органлари томонидан амалга оширилади.

289-модда. Давлат санитария назорати

Давлат органлари идоравий бўйсунувидан ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, шунингдек айрим шахслар санитария нормалари, қоидалари ва гигиена нормативларига риоя этишлари устидан давлат санитария назорати Ўзбекистон Республикаси давлат санитария-эпидемиология хизмати томонидан амалга оширилади».

143. 290-модданинг биринчи қисмидаги «ВЦСПС томонидан тасдиқланадиган низомлар асосида иш қўрувчи» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

144. 291-моддадаги «ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон Республикаси қонунларида» деган сўзлар «қонунларда» деган сўз билан алмаштирилсин.

145. Ўн саккизинчи бобнинг номи қуйидаги таҳририда баён этилсин:

«ЎН САККИЗИНЧИ БОБ АЙРИМ ТОИФАДАГИ ХОДИМЛАР МЕҲНАТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ»

146. 295-моддада:

1) биринчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Алоҳида иқлим шароитларида ишловчи ходимлар, шунингдек айрим тоифадаги ходимлар учун меҳнат соҳасидаги имтиёзлар қонунларда белгилаб берилади»;

2) иккинчи қисм чиқариб ташлансин.

147. 296 ва 297-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«296-модда. Халқ хўжалигининг айрим тармоқларида меҳнатни тартибга солишнинг хусусиятлари

Қонунларда транспорт, алоқа, қишлоқ хўжалиги, ўрмон саноати ва ўрмон хўжалиги ходимлари ҳамда халқ хўжалиги бошқа тармоқлари ходимлари меҳнатини тартибга солишнинг тармоқдаги алоҳида меҳнат шароитларидан келиб чиқадиган ўзига хос хусусиятлари белгиланиши мумкин.

297-модда. Мавсумий ходимлар, муваққат ходимлар ва бошқа айрим тоифадаги ходимлар меҳнатининг алоҳида шартлари

Қонун ҳужжатларида мавсумий ва вақтинча ишларда банд бўлган ходимлар, ўриндошлик тарзида ишлайдиганлар, касаначилар, шунингдек фуқароларда шартнома (контракт) бўйича ишловчи ходимлар (уй хизматкорлари ва бошқалар) меҳнатининг алоҳида шартлари белгиланиши мумкин».

148. 298-моддадаги «ССР Иттифоқи қонунлари ҳамда СССР Министрлар Советининг қарорлари» деган сўзлар «қонунлар» деган сўз билан алмаштирилсин.

149. 299-моддадаги «ССР Иттифоқи қонунлари ва СССР Министрлар Совети қарорлари» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

150. 300-модда чиқариб ташлансин.

151. Кодекс боблари, моддалари номидаги ва матндаги «ишчи ва хизматчи», «ишчи ёки хизматчи» деган сўзлар тегишли кўплик ёки бирликда ва келишикда «ходим» деган сўз билан алмаштирилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

1993 йил 2 сентябрь.
Тошкент шаҳри,

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

«Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат қонунлари кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. «Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат қонунлари кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган кундан бошлаб амалга киритилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши меҳнат шартномасининг (контрактнинг) намунавий шаклини ишлаб чиқсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги уч ойлик муддат ичида «Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат қонунлари кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонунни ҳисобга олган ҳолда Меҳнат қонунлари кодексини қайта нашр этсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 2 сентябрь,

• ЮЗМА-ЮЗ

ОҚПАДАР

Яқинда Ўзбекистон Республикасининг АҚШдаги собиқ элчиси М. Маликов «Озодлик» радиоси мухбирига интервью бериб, ўзининг маънавий қиёфасини ошкор этди. Аслини олганда ким бўлишидан қатъи назар бир одамнинг Ватанини тарк этиши ҳеч қадай фожиа эмас. Бундай сотқинлик турли даврларда, турли ҳолатларда юз берган. Бироқ бу билан мамлакат ва миллат ҳаётида ҳеч нарса ўзгармаган. Фақат у сотқин ва хиёнатчилардан кутилган, холос. М. Маликовнинг ота юртидан кетиб қолиши ҳам Ўзбекистон, унинг шаъни, халқаро обрў-эътибори ва тобора ошиб бораётган нуфузига ҳеч қачон путур етказмайди. Бироқ, унинг чет эл радиоси саволларига берган жавоблари баъзи аниқликларни, ҳақиқат билан юзма-юз туриб гаплашишни тақозо этади. Гарчи доно халқимиз «ит ҳурар, карвон ўтар» деб бежиз айтмаган бўлса-да, айрим мулоҳазаларимизни ўртага ташлашни маъқул кўрдик.

* * *

Ватанни севмак имондандур!

Муҳаммад Пайғамбарнинг ана шу икки оғиз сўзларида инсон ҳаётининг мазмун-моҳияти, бутун фазилатлари, яшаш тарзи ва бошқа жонзотлардан фарқи ифода этилган. Бу жамики имонли, диёнатли одамларнинг муқаддас заминга бўлган муносабатини алоҳида белгилайдиган, юксак инсоний қадрият даражасига кўтарадиган олий талаб, қатъий интизом. Унда одамзотнинг фикр-ўйи, интилишлари, орзу-армонлари, эртанги кунга умид-ишончи жо бўлган.

Ватанни англамоқ — буюк инсоний неъмат! Уни ҳис этмоқ, тушунмоқ — олий фазилат! Ватанпарварлик эса мўъжизавий қудрат, тенгсиз қадриятдир. Ана шундай қадриятни эъзозлай билган кишиларгина она-юрт учун ўлимга тик боришган. Ҳаётларини Ватанга фидо этишган. Энг сўнгги нафасига қоришиб, қалбининг туб-тубида Ватан деган нидо инграниб қолган. Ана шу тупроқ учун, киндик қони тўкилган замин учун азиз жонини фидо қилишга тайёр бўлиб, ўз тақдиридан миннатдор ҳолда жон беришган.

Афсуски, бундай олий фазилат ҳаммага ҳам насиб бўлавермайди. Одамлар орасида миллати, Ватани, инсонлик шаънини оёқ ости қилиб, ўз халқи юзига тупурувчи, юрт юзини ерга қаратувчи мунофиқлар ҳам учраб туради. Бугун бутун Ўзбекистон халқи, ўзбек миллати қад ростлаб, ғурурини тиклаш, жаҳонга шарқона жамолини намойиш қилиш билан банд бўлса-ю, уларнинг орасидан ватанфуруш чиқиб қолса. Бундай пайтда қалбинг жунбушга келади, асаб томирларинг таранглашади, юрагингда тош санчилгандек бўлади, ич-ичингдан изтироб аралаш бир нидо отилиб чиқади: «Е алҳазар! Ўзинг асра бундай бедаволардан, кўрнамаклардан!». Бугун бутун Ўзбекистон халқи не-не қийинчиликларга бардош бериб янгиланиш шуури билан яшаётган бир пайтда унинг орасида ана шундай мунофиқ пайдо бўлди. У Ўзбекистон Республикасининг Америка Қўшма Штатларидаги собиқ Фавқулодда ва Мухтор элчиси Муҳаммад Бобир Маликов бўлиб чиқди.

* * *

Бугунги Ўзбекистон — жаҳон минбарида ўзининг янгидан-янги имкониятларини намоён этаётган, кучга тўлиб, нуфузи ошиб бораётган мамлакат. Бугунги Ўзбекистон — барча қийинчиликларни енгиб, ўзини иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий жиҳатдан мустаҳкамлаб, халқаро майдонда обрў-эътибори тобора ошиб бораётган мамлакат. Бу халқ билан ҳокимият бирлигидан, омма фикри билан давлат сиёсати муштараклигидан, Президент сиёсий йўлининг халқчиллигидан далолат беради.

Бугунги Ўзбекистон ўз халқи улуғ аждодларининг анъаналарини давом эттирган ҳолда бутунлай янги тарихий шароитда янгича миллий давлатчиликни шакллантирмоқда. Жаҳон давлатчилик тажрибалари миллий заминда, халқ дунёқараши, турмуш тарзи, руҳияти ва эҳтиёжидан келиб чиқиб бойитилмоқда. Шунинг учун ҳам бу мамлакатда энг қийин ва долғали бир пайтда иқтисодий-сиёсий барқарорлик, тинчлик-осойишталик, аҳолиси ижтимоий ҳимояланган вазият мавжуд.

Яқин ўтмишимизга назар ташлайлик. Хельсинкида, Европа хавфсизлик ва ҳамкорлик Кенгашида Ўзбекистон Президентининг иштироки, унинг мажлисида раислик қилиши Ватан тарихида бўлмаган воқеа. Ўшанда танаффус пайтида АҚШнинг ўша пайтдаги Президенти Ж. Буш ва давлат котиби Ж. Бейкер Ўзбекистон делегацияси ўтирган жойга келиб Ислом Каримов билан танишиш истагини билдирди. Ўз олдида турган сайловлардан муваффақиятли ўтса, албатта Ўзбекистон Президентини меҳмон қилиш истаги борлигини айтди ва «Биз Ўзбекистонда қўлланилаётган сиёсатдан мамнунмиз» —деди.

Ўзбекистон, унинг сиёсати жаҳон жамоатчилигининг диққатини тортмоқда. Жумладан, Франция, Германия, Буюк Британия ва бошқа қатор мамлакатларда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Президент И. Каримов олиб бораётган сиёсат юқори баҳоланмоқда.

Дарҳақиқат, Германия матбуоти И. Каримовни «Ўрта Осиёдаги энг кучли Президент», Ўзбекистонни эса «Ҳамдўстлик мамлакатлари орасидаги энг тинч ва ривожланаётган мамлакат» деб тан олди. АҚШда чиқадиган «Новое русское слово» газетаси эса Президентимизни Тожикистон, Марказий Осиё ва умуман ер юзида тинчликни сақлашдаги ғоят катта хизматлари учун Халқаро тинчлик Нобель мукофотига лойиқ деб билди. Бу Президент номи ва фаолияти туфайли Ўзбекистон ва ўзбеклар, мамлакат ва миллат шаъни улуғланаётганини кўрсатади.

Германия Президенти Гельмут Коль «Давлат ривожининг беш принципини ишлаб чиқиб, уни қўрқмай оламга эълон қилаётган янги давлатнинг раҳбари тутган йўл муваффақият гаровидир» — деса, Швейцария конференцияси Президенти Одольф Огей «муаммоларни ҳал қилиш ва давлат ривожи йўлини аниқ кўра биладиган Ислом Каримовдек Президенти бўлган Ўзбекистон ўз келажаги учун хавотирланмаса бўлади» — деб баҳо берган эди. Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистонни жаҳон ҳамжамиятида тутган ўрни, обрў-эътиборини кўрсатади.

Ўзбекистоннинг ички ва ташқи сиёсати халқаро майдонда кенг маъқулланмоқда. Унинг ўз мамлакати ва халқи манфаатини ҳимоя қилиш билан бирга дунёда тинчликни сақлаш, барча давлатларнинг тенг ҳуқуқли ҳамкорлигини таъминлаш, дунёвий муаммоларни ҳал этиш борасидаги ҳар томонлама асосли ва қатъий йўли юқори баҳоланмоқда.

Сиёсатнинг ҳаётийлиги — унинг халқ манфаатига таянганлигида! Сиёсатнинг халқчиллиги — унинг мамлакат аҳолиси асосий кўпчилиги орзу-умидларини ўзида мужассам этганлигида! Сиёсатнинг кучи — оммани ўзининг ҳақлигига ишонтира олишида ва уни эргаштира билишида! Бугун Ўзбекистонда ҳукумат юргизаётган кўпқиррали ислоҳотлар ва янгиланиш сиёсати мамлакатнинг ўзида ҳам, хорижда ҳам қўллаб-қувватланаётган экан, бу ёш давлатнинг келажаги буюклигидан далолат беради.

Миллион-миллион кишилар томонидан қизғин маъқулланаётган сиёсатнинг тўрт-беш одамга маъқул тушмаслиги табиий ва бу ҳеч нарсани ўзгартирмайди. Бироқ, ҳақиқатан ҳам улар даъво қилаётган виждон ва имон бўлса, юксак сиёсий маданият, мунозара қилиш одоби, ҳар томонлама асосли фикрларни ўртага ташлаш қобилияти мавжуд бўлса, ҳар қандай муҳолифат умумий мақсадлар йўлида бирлашиб, ҳамкорлик ва ҳамжиҳатликда ишлаши мумкин бўлади. Бундай мунозараларда фақат ҳақиқатга, илмий асосланган, ҳаётий тажрибалардан ўтган хулосаларга тантилик билан ёндошиш керак. Хорижда Ўзбекистонга қараб мағзава қуйиб юрганлардан эса бундай фазилатни топиш анча мушкул.

Одамларнинг юз йиллар мобайнида шаклланган дунёқарашини қисқа муддатда бирданига ўзгартириш мумкин эмас. Бу вақт талаб этадиган, узоқ йиллар мунтазам иш олиб боришни тақозо қиладиган мураккаб маънавий-ижтимоий жараён. Бироқ Ўзбекистондаги янгиланиш, мустақил давлатчилик сиёсати шиддати шунчалик тезлашдики, қатор хорижий мамлакатлар худди шундай ўтиш даврини асрга тенг муддатда кечишган. Ана шундай мураккаб, турли-туман қийинчиликлар, ислоҳотлар авж олган, тарих ва келажак олдидаги масъулият ғоятда оғир бўлган бир пайтда яшаш бахти ҳаммага ҳам насиб этавермайди! Бундай ўзгартирувчилик ва ижтимоий-сиёсий вақтинчалик қийинчиликлар кишидан ирода ва қатъият талаб этади. Бундай пайтда ўтаётган умридан, қилаётган ишларидан қувониб, унинг мазмун-моҳиятини тушуниб яшаш керак. Ватан ва миллат бахти учун яшаш завқини ҳис қила олиш керак.

Мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётида туб ўзгаришлар содир бўлаётган бир пайтда барча оғирликларга бардош берадиган, диёнатли, садоқатли раҳбар кадрларга эҳтиёж ошади. Уларни танлаш, энг мақбул, ҳар томонлама етук ва довюрак етакчиларни саралаш муҳим аҳамиятга эга. Бу жуда оғир, ҳамма вақт ҳам муваффақиятли чиқавермайдиган ҳодиса. Чунки кадрларнинг бир қисми оғги ва дунёқараши олдинги тузум мафкураси асосида шаклланган, эскиликдан осонлик билан воз кечмайдиган, янгиликни қабул қилиши қийин бўлганлардан иборат.

Эндигина мустақилликнинг учинчи йилини бошдан кечираяпмиз. Тарихан қисқа муддатда қилинган ишлар бир неча ўн йилликларга татисада, катта-катта масалаларни ҳал этишда айрим кишиларда қобилиятсизлик, хатоларга йўл қўйиш ҳоллари содир бўлмоқда.

Коммунистик мафкура бир гуруҳ одамлардан миллатини унутган, тарихини билмайдиган, ўз аждодларини танимайдиган, Ватани шаъни-шавкатини ҳис қила олмайдиган кадрларни вужудга келтирди. Ана шундай одамлардан хоинлик, сотқинлик чиқади. Уларнинг миллати бўлмайди. Улар ҳамма жойда, ҳамма мамлакатда бирдай яшашади. Тузумнинг, сиёсатнинг, халқ ва Ватан манфаатининг қизиғи йўқ. Шахсий ҳаёти, турмуш фароғати йўлида буларнинг барчаси бир чақа!

* * *

...Эртакларда ҳамма нарса бўлиши мумкин. Болалигимиздан жодугарнинг бир юмалаб қушга, ўт-оловга ёки ёмғиру қорга айланишларини кўп эшитганмиз. Ҳар ҳолда бу эртак-да.

Бироқ у эртак қаҳрамони эмас. Афсонаю ривоятларга асос ҳам бўлмаган. Кечагина ҳамма қатори орамизда юрар эди. Куни кеча оқ оралаган сочларини силлиқ тараб, паҳлавонсифат гавдасини кўз-кўз қилиб виқор билан арбоб қиёфасида юрган, катта-катта идораларда унинг айтгани-айтган, дегани-деган эди. У турғунлик даврида ҳам, қайта қуриш пайтида ҳам, мустақилликнинг ҳаётбахш дамларида ҳам ўзини дунёнинг устуни деб биларди.

Яқинда М. Маликов Фавқулодда ва Мухтор элчи лавозимини эплай олмаганлиги сабабли Ўзбекистонга чақирилди. У ўзини ўнглаб олар, хатоларини тузатар, ўз камчилик ва нуқсонларидан хулоса чиқарар деган умид билан Давлат назорати қўмитасида масъул лавозимга ишга таклиф этилди. Бироқ у бу ишончни яна поймол этди. Ўзининг элчилик пайтидаги ҳужжатлари ўз кучини йўқотганлигига қарамай, маъмурий органларни чалғитиб, она юртидан қочиб кетди. Америка Қўшма Штатлари маъмуриятидан бошпана сўради.

Тан олинган тартиб бўйича халқ манфаатлари ва тинчлигини ҳимоя қилганлиги, прогрессив ижтимоий сиёсий, илмий ва ижодий фаолият учун таъқиб қилинганлиги сабабли ажнабийларга бошпана берилади. Мунофиқлиги, миллати ва Ватанига хиёнат қилганлиги, нонкўрлиги учун эмас!

У ўз қилмишларининг охири нима билан тугашини яхши биларди. Шунинг учун ҳам олдиндан тайёргарлик кўриб, ҳар томонлама ўйлаб, Ватанни тарк этишга қарор қилган эди. Унда «Чақиришди, бораман. Ҳар қандай таклиф ё хулосадан қатъий назар қайтиб келавераман» деган мақсад қатъий эди. Акс ҳолда АҚШнинг ўзидан қайтиш чиптасини олиб қўярмиди?!

Гишт қолипдан кўчди! Қайтиб уни жой-жойига қўйишга уриниш беҳуда. Буни яхши билган Муҳаммад Бобир энди зўр бериб Ўзбекистон ва унинг ҳукумати бошига мағзава қуйиш йўлига ўтиб олди. Жумладан, у «Ўзбекистондан чиқиб кетишимнинг энг муҳим ва асосий сабаби ҳукумат олиб бораётган сиёсатга мутлақо қўшила олмаслигимдир. Ишни давом эттиришни мени виждоним ва номусим қабул қилаолмади», дейди. Ана холос! У киши бор-йўғи етти ой хорижда ишлаб сиёсатни шунчалик чуқур тушунадиган бўлдиларми? Унгача қаерда эдилар? Узоқ йиллар Республика Олий суди Раиси, Адлия вазири бўлиб ишлаб мавжуд сиёсатнинг қандайлигини билмаган эканларда? Ахир Олий Кенгаш сессиялари минбарида савлат тўкиб, сўзамоллик қилиб, ҳозирги мавжуд ижтимоий-сиёсий тузумнинг ҳуқуқий асосларини, мамлакат ички ва ташқи сиёсати йўналишларини ишлаб чиқишда фаоллик кўрсатган, қатор қонунлар лойиҳаларини таҳлил этиб, тушунтириб, депутатларни ишонтириб, маъқуллатган ўзлари эмасмидилар? Энди виждон, номус амри билан иш тутаётган бўлсалар, олдин у йўқмиди?

Олдинги лавозимларда қандай ишлаганлиги унинг ўзига ва ҳозир дастак қилиб олган «виждон»ига ҳавола. Аммо элчиликни эплай олмаганлиги аниқ. Шунга ва у ердаги қилган қилмишларига қарамай Давлат назорати қўмитаси раисининг биринчи ўринбосарлигидек юксак лавозим тавсия этилаётганда «Мен ҳукуматнинг аскариман. Қаерга юборсангизлар, нимани лозим кўрсангиз, ҳаммасига розиман» деб юмшоққина бўлиб турган одам кўп ўтмай хориж радиоси микрофонини кўриб хаёлига келган фикрни баён этаверади. «Хоҳласангизлар ҳозир ариза ёзиб бераман, мени ишдан бўшатинглар, озод этинглар» — деган эмиш. Бир зум «болаларимни олиб келай, иккита қизим бор дедим. Йўқ дейишди. Шунда мен уларнинг нияти ғаразли эканини, мақсадининг бузуқлигини билдим» — деса, шу пайтнинг ўзида «Мени ҳеч ким ишдан олмаган, ишдан ишга ўтказишган, ҳеч қандай айб қўйишгани йўқ», — дейди. Бу ерда қани мантиқ? Буни қандай тушуниш мумкин? Нимадандир ҳадиксираб, ўзидан ўзи талвасага тушади, нималардандир шубҳаланади. Хуллас иситмаси ошиб кетган одамдек алаҳсирайди.

М. Маликов ҳукумат идораларида бошқа ишга таклиф қилинган куниёқ унинг элчилик вазифасидан озод этилганлиги тўғрисидаги фармон оммавий ахборот воситалари орқали эълон қилинган эди. Демак, унинг қўлидаги дипломатик ишларга доир барча ҳужжатлар ўша куннинг ўзида ўз кучини йўқотган ҳисобланади. Буни яхши била туриб, тегишли идораларни чалғитиб, қочиб кетади.

М. Маликов ихтисослиги бўйича ҳуқуқшунос. Йирик ҳуқуқ органларини бошқарган. Ҳар икки гапнинг бирида қонунни яхши билишини пеш қиладиган одамнинг қонунга хилоф равишда қочиб кетишида бирон сабаб бордир? Балки элчихонада чиндан ҳам жавобгарликка лойиқ ишлари борлигини билиб тургандир. Бўлмаса, пододан олдин чанг чиқарармиди?

— Мен ўз вақтида Ўзбекистон Олий суди раиси, Адлия вазири бўлганман. Қонунни жуда яхши биламан ва бўйсунаман, — дейди у. — Айбни суднинг ҳукми чиқариши мумкин. Мутлақ битта суднинг ҳукми.

М. Маликов нималар деб алаҳсираяпти? Қанақа суд? У кимнинг айби устидан хулоса чиқариши керак? Ахир Муҳаммад Бобирнинг элчихонадаги қилмишлари, йўл қўйган камчиликлари ҳақида гапириш, уни муҳокама қилиш юқори органлар вазифаси-ку! Уни ҳеч ким қийин-қистовга олган эмас! Қолаверса ҳуқуқшунос сифатида жуда яхши биладики, ҳар қандай масала юзасидан энг оддий суриштирувчи — терговчи ҳам иш юритиши мумкин. Нафақат суд! Унинг иши бу даражада жиддийлашмаган эди-ку. Нималардан шубҳаланиб, нималардан гумонсираяпти?

У яна алаҳсирашни давом эттиради. Борган сари ўзининг ички дунёсини, мақсадларини очиб ташлайверади: «Қонун бўйича, дипломатик этика бўйича элчининг хотини қўлини қўлга урмаслиги керак. Бу ерда эса ёрдамчи бўлмаганидан кейин у ҳаммасини ўзи қилиши керак эди. Мен тушунтираяпман, бойваччаларнинг қандай яшашларини». Бу гапларни эшитиб дод деб юборгинг келади. Қаерда экан ўша қонун? Ўзбекистон ва унинг халқи нима қийинчиликларни енгиб, мустақилликни асраб-авайлашаяптию, Муҳаммад Бобир нималарни қўмсаяпти? Киборларча яшаш пайтими ҳозир? Шунинг учун Ватанни сотиш керак эканда! Ана сизга виждон, ана сизга имон! У бунчалар кемтик ва ногирон бўлмаса!

М. Маликов АҚШга шонли тарихга эга бўлган номдор мамлакатнинг вакили бўлиб эмас, бойваччаларча яшаш истаги билан борган эканда! У кишининг хотинларига жабр бўлибдида! Жуда қийналиб қолган эканлару. Одамнинг раҳми келиб кетади бу азоблардан. Бир миллатнинг вакили бўлиб, унинг ташвишига шерик бўлиш, оғирини енгил қилиш ўрнига ўз оромини ўйлаган одамни нима дейиш мумкин?

— Мен виждоний оппозицияга чиқдим, — дейди у. Кошкийди унда виждон бўлса! Қолаверса бу қанақа мухолифат бўлди? Буни қандай тушуниш мумкин? Ахир, виждон, иймон хусусида гапириш ҳаммага ҳам ярашавермайди! Олдин унга муносиб бўлиш керак. Бир Ўзбекистонда мавжуд сиёсат билан келишаолмаётганини пеш қилса, бир виждоний мухолифат хусусида гапиради. Яна бир жойда «Мени тўғри тушунинглар, оддий одамдек эркин яшашни истайман», — дейди. Яшайвер! Сенга ким халақит бераяпти? Истаганингча яша! Фақат қонун доирасида! Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат шаклланаётган бир пайтда М. Маликов ҳақиқатдан ҳам бундай қатъий интизом, қонунни ҳурмат қилиш ва унга бўйсуниш шароитига кўниколмайди. Бундай яшаш унга жабр-зулмдай туюлади. Чунки ҳалол ва тўғри яшаш унинг учун осон эмас! У ўзига хос йўлни танлади. Ватанни сотди! Миллатга хиёнат қилди! Эрк излаб, ўзга юртларда изғиб юрибди!

Ҳаётда шундай одамлар бўладики, улар юз ёшга кирсалар ҳам болалигича қолаверадилар. Ёшлари улғайиб борсада, фикрлаш тарзи, муносабатлари бачканалигича қолади.

Руслар бундайларни «большой мальчик» дейишади. Ўзбекчада бачкана, болачалиш, каттакон бола маъносини беради. Муҳаммад Бобир худди ана шундай каттакон болага ўхшайди. Унинг пойма-пой фикрлари, мантиқсиз хатти-ҳаракатлари, гавдаси ва ёшига ўхшамаган қилиқлари боланикидан баттарроқ, беўхшовроқ. Унинг табиати шундай. Ундан хафа бўлишнинг ҳожати йўқ.

Муҳожират хусусида икки оғир сўз. Фақат Ўзбекистонда Ватанни ташлаб кетиш ҳоллари юз бераётган эмиш. Ҳатто Озарбайжон, Гуржистон, Молдовада ҳам йўқ эмиш. Ана холос! Тўрт-бешта иймони суст, эътиқодсиз одам Ватанидан чиқиб кетса дунёвий фожиа бўларканку, минг-минглаб одамлар ёстиғи қуриса, қон дарё бўлиб оқса, аҳоли очарчиликда яшаса. ҳеч гап эмас миш. Буни қандай тушуниш керак? Қани мантиқ?!

Муҳожират табиий ҳодиса. У турли даврда турли кўринишларда рўй беради. Лекин фақат асосли бўлса, ҳақиқатга таянган ҳолда юз берса уни ўзга мамлакат тан олади. Акс ҳолда сиёсий фоҳишабозликка айланиб қолиши ҳеч гап эмас!

Муҳаммад Бобирнинг қилмишидан қариндош-уруғлари ҳайратда эмиш. Қаранг-а! Уни тарбиялаган, вояга етказган одамлар бугун қандай одамлигини билмай туришса, ажабланишса! Бу ишониб бўладиган ҳолатмикин?!

Киши қандай муҳитда ўсган бўлса, характери ана шундай шароитда шаклланади, феъл-атвори қарор топади. Муҳаммад Бобир ҳам ўз камчилик ва нуқсонларини табиий равишда ўз оиласидан олган. Бу оилада меҳр-шафқат, бир-бирини эъзозлаш, қадрига етиш, имон, инсоф, садоқат деган тушунчалар бегона. Иймони суст одамнинг фарзанди ҳеч қачон иймонли бўлмайди. Муҳаммад Бобир Маликов беш ой ўз юртидан олисда яшади. Ниҳоят уйига қайтди. Бироқ онаси борлиги хаёлига келмади. У на волидаи муҳтарамасидан, на жигарлари, опа-сингилларидан хабар олди. Улар ҳам буни кўргани келишмади. Дарвоқе, М. Маликов отаси вафот этганда ҳам унинг маросимида иштирок этмаганди. Буни ўзига ё ор деб билди, ёки улкан «арбоб»нинг бундай майда ишларга вақти топилмади. Отасини сўнгги йўлга кузатишга ярамади. Фарзандлик меҳри, бурчи ундан бегона эканлигини аён этди. Акс ҳолда чопқиллаб, вой отамлаб бормасмиди? Ахир ўзбек учун ота ўлими, падари бузрукворни вафотидан оғир мусибат борми?

Бўри бўрилигини қилади. Тарки одат — амри маҳол дейишади. Ватанни бир сотган одам яна сотаверади. Чунки у юртини ниманингдир эвазига сотган. Нимадандир манфаатдор бўлганда. Шунинг учун унга на ота, на она, Ватан ва миллат керак. Бундай одамга тушунтириш бефойда, тарбиялашга уриниш бесамар. Ахир «сут билан кирган жон билан чиқади»да! Ҳазрат Навоий ўз вақтида зап айтган эканлар: «Кучук бирла хўтикка қанча қилсанг тарбият, ит бўлур, эшшак бўлур, бўлмаски асло одами».

Кўр кўрни қоронғида топади, деганлари рост. Фашизмга қарши урушда сотқинлик қилган, миллати ва Ватанини сотиб юборган ҳозир АҚШда яшаётган Рўзи Назар унга қадрдон бўлиб қолди. Маънавий қашшоқ, қалби кемтик, ахлоқий фалаж бу кимса Муҳаммад Бобирдек маслакдош топганидан боши осмонда эди. Улар куну-тунни бирга ўтказишар, узундан-узоқ суҳбатларда мавзу ҳаммавақт бойлик орттириш бўларди. Албатта Рўзи Назар ўз доираси кенгайиб бораётганидан хурсанд. У бутун вужуди билан улкан бир мамлакатнинг элчисидек кенг имкониятли, қўли узун, тили кескир, кўпдан-кўп қинғирликлар ва ўғирликларга мойил, уларни расмий йўллар билан пардалаб, жон сақлашга моҳир одамни қўлдан чиқармасликка интиларди. Муҳаммад Бобирдек бойликка ҳирс қўйган, очкўз ва сотқин топилганидан манфаатдор эди.

Ватанни сотган, унга хиёнат қилган, миллатнинг юзига тупурган одам ҳеч қачон қадр топмаслиги, охир-оқибатда хиёнату сотқинлик гирдобига ғарқ бўлиши, эл-юрт нафратига қолиши аниқ. Рўзи Назар юртини фашистларга сотган эди. Энди мана шу юрт бойлигини талон-торож қилишга интиларди. Урушда қон кечиб, жон бериб-жон олиб, Ватан учун қурбон бўлишга шай турган миллатдошлари асирга тушган пайтда улар фашистларнинг не-не қийноқларига чидаб, осилганларини, ўтда куйдирилганларини кўриб, уларни ҳимоя қилиш ўрнига ўз жонини сақлаш учун ҳаммасини сотди. Ҳаммасига тупурди. Бугун тобора кучга тўлиб бораётган Ўзбекистон энди унга тупураётганини тушунмаяпти. Бунга маънавий қурби етмайди.

* * *

Президент Ислом Каримовдан мухбирлар «Сизни энг қийнайдиган нарса нима? Мабодо худодан сўрайдиган нарсангиз бўлса, нимани тилаган бўлардингиз?» деб сўрашганда, Президент ҳеч иккиланмай **«Худодан тилагим битта: Ўзбекистондан сотқин чиқмасин, миллатига, юртига хиёнат қиладиганлар бўлмасин, деб илтижо қиламан», — деган эди. Дарҳақиқат, худо ана шундай бедаволардан асрасин!**

* * *

Миллатга мансубликни ҳис қилиш — ғурур ва фахру ифтихор билан яшаш имконияти. Миллатга мансублик буюк бахт! Буни тушунган тушунади. Қалби сўқир, маънавияти кемтик одамга бу туйғу бегона. Миллатга, Ватанга хиёнат — ота-онага, фарзандга, оилага хиёнат. Бу бебурдлик, ношудлик, мунофиқликдир. Ватан ва миллатга хиёнат меҳробга шаккоклик қилишдек кечирилмас оғир гуноҳ, юзи қароликдир! **Она Ватан, жонажон халқ иқболи ва тақдирига бефарқ бўлишнинг, ўз халқи севинч ва ташвишларига шерик бўлмаслигининг гуноҳи, донишмандлар айтганидек ОҚПАДАРЛИКдан ҳам баттарроқдир. Зеро, Ватан Ота каби мўътабар, Она янглиғ муқаддасдир! Унга қўл силтаган, хиёнат қилган фарзанд фарзанд саналмас!** Шундай тақдирда у Ота — юрт, Она — миллат нафратига дучор бўлгай, оғир қарғишга қолгай, оқ қилингай! Мангу дарбадарликка, хорзорликка маҳкум этилгай!

Ўз миллий мансублигини унутган, у билан фахрланиш ҳиссини йўқотган, унинг қувончу ташвишига шерик бўлолмайдиган, Ватани тақдири учун заррача бўлсада куйинолмайдиганнинг ҳаёти беҳосият ва бетароват ҳаёт. Беватанлик — бечораликдир! Беватанлик — бенаволикдир! Буни Рўзи Назарку тушунмайди. У бундай буюк туйғудан бенасиб. Муҳаммад Бобир-чи? У тушунармикин?!

Нарзулла ЖЎРАЕВ

Ойнаи жаҳонда кўринг

Душанба, 6. XII

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Қўнғироқча».
18.35 «Зориқиб кутилган куи». Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Мен халқимнинг саодатин куйлайман». Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси бадиий жамоаларининг концерти.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг бир йиллиги олдидан. «Истиқлолимиз қомуси».
21.30 «Келинлар қўзғолони». Бадиий фильм.
22.45 «Ўзбекистон, улуғ айём муборак!» Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига бағишланган тантаналар ва сайил.
00.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Билиб қўйган яхши».
19.40 «Ўз ерининг эгаси». Телефильм.
20.00 Бизнинг суҳбат.
20.30 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
21.00 «Ассалому алайкум» (такрор.).

● «ОРБИТА IV»

5.55, 9.20, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатуви.
6.45 «Тонг».
8.00 «Сайловчи соати» (такрор.).
9.00 Янгиликлар.
9.25 «Тингленг, томоша қилинг...».
9.45 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 26-серия.
10.15 «Нима! Қаерда! Қачон!».
11.20 «Мавзу».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Гол».

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 Мультфильм.
16.20 «Хитой йўлидан».
16.50 Болалар телеакадемиеск уюшмаси.
17.20 «Иқболи кулганда».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Сибирь—ҳаётим мазмуни». С. Залигин.
18.45 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.55 «Мулкдор алифбоси».
19.05 «Гол».
19.35 «Миниатюра».
19.45 «Сайловчи соати».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Сайловчига сўзимиз».
21.55 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телесериал премьераси. 26-серия.
22.25 «Спорт уик-энди».
«Янги студия» таништиради:
22.45 «Биз». Владимир Познернинг муаллифлик кўрсатуви.
23.30 «Матбуот-клуб».
01.40 «Мен».
Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Россияда бизнес».
9.30 Тонгги концерт.
9.45 «Мутлақо махфий».
10.40 «Шарман-шоу».
12.00 Хонаки экран. «Қариндош». Бадиий фильм.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.00 «Конституция. Россияни қандай қилиб апақага келтириш мумкин?».
14.30 Кундузги сеанс. «Қанотлар». Бадиий фильм.
15.55 «Виндоуз — Экспо-93».
16.10 Ҳужжатли фильм.
16.35 Болалар учун янгиликлар.
16.50 Мульти-пульти.
17.00 «Қутқариш хизмати 911».
17.55 «Телегазета».

18.00—20.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.35 Душанба куни детектив. «Лаин страйк» таништиради «Уйга қайтиш». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» сериалидан.
21.20 «Сариқ сувости кемаси» клуби.
21.50 Спорт кўрсатуви.

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Қўнғироқнинг уйилган оҳанги».
22.25 «Сайловолди марафони».
24.00 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.

Сешанба, 7. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
6.50 «Истиқлол рамзи».
7.00 «Ўзбекистон, улуғ айём муборак!» Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига бағишланган тантаналар ва сайил.
9.40 «Ўзбекистон» ахбороти.
10.10 «Ўзбекистон, ўргилай!».
10.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
10.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

11.00 «Шум бола». Бадиий фильм.
12.30 «Ижодкор ва замон». Адабий кўрсатув.
13.30 «Ёшлик» студияси. «Конституция ва биз».

* * *

16.45 Кўрсатувлар тартиби.
16.50 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
17.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти. Халқлар Дўстлиги саройидан олиб кўрсатилади.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.55 «Оталар юрти». Видеофильм.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг бир йиллиги олдидан. «Истиқлолимиз қомуси». Адабий кўрсатув.
21.30 «Дўстлар даврасида». Эстрада томошаси. «Алпомиш» саройидан ёзиб олинган.
22.40 «Суюнчи». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

16.50 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
17.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти. Халқлар Дўстлиги саройидан олиб кўрсатилади.
19.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.20 «Ўзбекистон — ўз уйимиз».
21.10 «Эртага — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни».
«ОМАД» таништиради
21.40 Эълонлар. «Киноинғоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.50, 15.20, 18.20, 21.20, 01.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.55 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
8.00 «Сайловчи соати» (такрор.).
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Қувноқ нотачалар».
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 Ҳужжатли фильм.
10.40 «Инсон ва қонун».
11.10 «Бизнинг мусиқий клуб».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 11-серия.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 Ишбилармонлар хабарномаси.
15.40 «Адам Смит бойлиги дунёси».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Иш».
16.25 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.50 «Миллионлаб кўзлардаги сир. Нинначикнинг башанги». Илмий-оммабоп фильм премьераси («ЦНФ»).
17.10 «Бизнинг мусиқий клуб».
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Россия сайловчининг акс садоси».
18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.45 «Сайловчи соати».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Сайловчига сўзимиз».
21.55 «Мавзу».
22.55 «КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради. «Асов кўл». Бадиий фильм премьераси (Франция).
00.45 Янгиликлар.
01.30 «MTV».
02.30 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Қўнғироқнинг узилган оҳанги».

* * *

12.05 Хонаки экран. «Мавзу». Бадиий фильм.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Эпицентр». Ҳужжатли фильм.
14.25 «Узоқ йиллар муҳаббат ила».
15.25 «Трансросэфир».
16.10 «Бола тилидан».
16.40 Болалар учун янгиликлар.
16.55 «Рост» студияси. «Куни узайтирилган гуруҳ».
17.25 «Чайковский йили». Концерт.

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 Мульти-пульти.
20.10 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 252-серия.
21.00 «Асил ҳолича».

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 Спорт кўрсатуви.
22.30 «Сайловолди марафони».
23.05 Ватаним менинг. «Никольснийдаги уй».
24.00 «Никольснийдаги уй» (давоми).

Чоршанба, 8. XII

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ БИР ЙИЛЛИК БАЙРАМИ

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
6.50 «Истиқлол рамзи».
7.00 «Ўзбекистон, улуғ айём муборак!» Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига бағишланган тантаналар ва сайил.
10.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
10.30 «Саёҳат». Мультфильм.
10.40 «Ўзбекистон — Ватаним маним». Телефильм.
11.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
11.25 «Соғлом бўлай десангиз...».
11.35 «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат».
12.25 Ўзбекистон санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг концерти. «Туркистон» саройидан ёзиб олинган.
13.50 «Тўйлар муборак». Бадиий фильм.
14.55 «Бахтимизни куйлаймиз». Адабий-мусиқий композиция.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Томоша».
18.35 «Тулпорлар». Видеофильм.
18.50 «Истиқлол рамзи».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.25 «Ватан, замин узра толеинг кулсин!» Адабий-мусиқий композиция.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Истиқлол айёми». «Ўзбектелефильм» премьераси.
22.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти. Халқлар Дўстлиги саройидан олиб кўрсатилади (7 декабрда ёзиб олинган).
00.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Томоша».
18.35 «Тулпорлар». Видеофильм.
18.50 «Истиқлол рамзи».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.25 «Ватан, замин узра толеинг кулсин!». Адабий-мусиқий композиция.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Истиқлол айёми». «Ўзбектелефильм» премьераси.
22.00 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва байрам концерти. Халқлар Дўстлиги саройидан олиб кўрсатилади (7 декабрда ёзиб олинган).

● «ОРБИТА IV»

5.50, 15.20, 18.20, 21.20, 00.40— Кўрсатувлар тартиби.
5.55 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
8.00 «Сайловчи соати» (такрор.).
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Ҳажжа». Болалар ахборот кўрсатуви.
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 «Сеадо кўприги».
11.00 Концерт.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 12-серия.
13.10 Теннис. «Катта шлем» кубоги. Германиядан кўрсатилади.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.40 «Саховатли устанинг олтини». Воронеж чиннисозлари ҳақида.
17.00 «Қизлар ўртасидаги сир».
17.20 «Паразодаги уй». Кўп серияли мультфильм премьераси. 24-серия.
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.45 «Сайловчи соати».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Сайловчига сўзимиз».
21.55 Футбол. Чемпионлар лигаси. «Спартак» (Москва) — «Галатасарой» (Туркия). Лужникидан кўрсатилади.
23.50 «Матбуот-экспресс».
24.00 Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Параллелар».
9.20 Ватаним менинг. «Никольснийдаги уй».
10.45 «Сиз ғартган боғ».
11.15 «Асил ҳолича».
12.10 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 252-серия.
13.00 Ишдан бўш пайтингизда. «Иш устасидан кўркади».
13.15 «Конституция. Россияни қандай қилиб апақага келтириш мумкин?».
13.45 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.10 «Сайловолди марафони».
14.30 Кинокиссалар. «Қалпоқ». Бадиий фильм.
15.55 «Телегазета».
16.05 «Сигнал».
16.20 Болалар учун янгиликлар.
16.35 «Рост» студияси. «Мени ўйингдан кам кўрма».
17.05 «Трансросэфир».
17.50 Спорт кўрсатуви.

18.00—20.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.20 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 253-серия.
21.10 «Ман—Ғулбошчиман».
21.30 «Ностальжи» — барча авлодлар мусиқаси».

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Кутиш зали».
23.15 «Сайловолди марафони».
23.45 «/ -клуб».
00.30 Криминал хабарлар экрани.

Пайшанба, 9. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Қўшиқларим — орзуларим».
7.50 «Ғаройиб орол». Мультфильм.
8.00 «Қувноқ болалар».
8.15 «Конимахлик чўпон». Телефильм.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.55 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.05 «Икки дил достони». Бадиий фильм.
10.35 Ўқув кўрсатуви. Математика. Мусбат ва манфий сонлар. Уларни кўпайтириш ва бўлиш.
11.05 «...Қирқ ҳунар ҳам оз».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Жуғрофия. Фарғонанинг иқтисодий районн.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ёшлик» студияси. «Ғалзхон ёшлигим».
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 Қодир Жўрақулов куйлайди.
20.00 Телефильм.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Адиб табассуми». Шароф Бошбеков.
22.00 «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Болалар учун. «Табассум».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.15 «Тошкент оқшомлари».
21.35 «Пульс». Хабарлар.
«ОМАД» таништиради
21.50 Эълонлар. «Киноинғоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.50, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.55 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
8.00 «Сайловчи соати» (такрор.).
9.00 Янгиликлар.
9.20 Мультфильм.
9.40 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.30 «Ҳайвонот оламида» (сурдо таржимаси билан).
11.10 «Муваффақият».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Эдемга қайтиш». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 13-серия.
13.10 Футбол. Чемпионлар лигаси.
14.30 Теннис. «Катта шлем» кубоги. Германиядан кўрсатилади.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Тедди Ракспиннинг саргузаштлари». Кўп серияли мультфильм премьераси.
16.40 «440 герц».
17.20 «Муваффақият».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Хусусийлаштириш: кимлар манфаатдор!».
18.45 «Ҳужжатлар ва тақдирлар».
18.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.45 «Сайловчи соати».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Сайловчига сўзимиз».
22.00 «Таин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 11-серия.
23.00 Футбол. Чемпионлар лигаси.
23.30 «Матбуот-экспресс».
23.40 «1993 йил қўшиқлари». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
01.35 «Бумеранг».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 «Агар сиз...».
9.40 «Кутиш зали».
10.05 Тонгги концерт.
10.45 «К-2» таништиради: «Халқ франи».
11.40 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 253-серия.
12.30 «Осойишталик №9».
13.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.55 «Мегаполис».
14.25 «Трансросэфир».
15.10 «Оқ «Мерседес»да сайр». М. Распутина концерти.
15.35 «Телегазета».
15.40 «Қутқариш хизмати 911».
16.35 Болалар учун янгиликлар.
16.50 «Рост» студияси. «Тамой возраст» ёшлар тележурнали.
17.20 «Тилла шпора».
17.50 «Сайловолди марафони».

18.00—20.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.30 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 254-серия.
21.20 «Ўз-ўзига режиссёр».
21.55 Спорт кўрсатуви.

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.30 «Тинчлик ва уруш».
23.05 «Сайловолди марафони».
00.35 Криминал хабарлар экрани.

Жума, 10. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Созимда саваги васфи».
7.50 «Чумчуқвой». Мультфильм.
8.00 Мутахассис маслаҳати.
8.10 «Халқ куйлари». Телефильм.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 «Одам — амфибия». Бадиий фильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Адабиёт. Ҳамид Олимжон. «Зайнаб ва Омон» достони.
11.00 «Фароғат опа». Телефильм.
11.30 Ўқув кўрсатуви. Физика. Электромагнитизм ва унинг техникадаги аҳамияти.
12.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ёшлик» студияси. «Биз — истиқлол қалдирғочлари».
18.45 Телефильм.
18.55 Эълонлар.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Эълонлар.
19.25 «Ҳуқуқий давлат сари».
20.00 Дунё воқеалари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Мерос». Заҳириддин Муҳаммад Бобур.
22.00 «Барҳаёт каволар». Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов таваллудининг 125 йиллигига.
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Қувноқ жилолар».
20.00 «Излаган иш топади».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Бой ила хизматчи». Бадиий фильм (рус тилида).

● «ОРБИТА IV»

5.50, 15.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
5.55 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
8.00 «Сайловчи соати» (такрор.).
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Беседы» ашула ва рақс ансамбли ижро этади.
9.45 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
10.35 Теннис. «Катта шлем» кубоги. Германиядан кўрсатилади.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Москва кўзёшларга ишонмайди». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
14.45 Мультфильм.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.05 «Сен нимани танлардинг!». Болалар учун телевизион бадиий фильм.
17.20 «Музограф».
17.40 «Соло».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.20 «Россия сайловчининг акс садоси».
18.40 «Инсон ва қонун».
19.15 «Америка М. Таратута билан».
19.45 «Сайловчи соати».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Сайловчига сўзимиз».
21.55 «Таин Пикс». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 12-серия.
22.50 «Матбуот-экспресс».
23.00 «Мўъжизалар майдони».
24.00 Янгиликлар.
00.45 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
01.05 «Музобоз».
01.50 «Сиёсий бюро».
02.30 «Авто-шоу».
03.00 «Хит-конвейер».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.30 Ишбилармон кишилар даври.
9.00 «Кетдик».
9.10 «Тинчлик ва уруш».
9.40 «Параллелар».
9.55 «Трансросэфир».
10.25 «Оқ қарға».
11.10 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 254-серия.
12.00 «Чашмалар».
12.30 «Ха-ха». Хазанов.
13.25 Мульти-пульти.
13.35 «Сайловолди марафони».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 Россия телевизион театри. Ж. Сименон. «Ён дафтарчада эттита крестча».
15.45 Жума кунлари Дисней. «Дунёдаги энг бой мушук». Бадиий фильм. 1-серия.
16.35 Болалар учун янгиликлар.
16.50 Мульти-пульти.
17.05 Ҳужжатли фильм.

18.00—20.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.00 Театр сафари. «Ой ёруғида саҳналар».
20.45 «Конституция. Россияни қандай қилиб апақага келтириш мумкин?».
21.50 Спорт кўрсатуви.
21.55 «Сайловолди марафони».

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».

22.30 «Россия радиоси» эфирда уч йил».
22.50 «К-2» таништиради: «Кинограф».
23.45 «Сайловолди марафони».
00.20 «Гувоҳларсиз». Бадиий фильм.

Шанба, 11. XII

● ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
6.40 «Соғлом бўлай десангиз...».
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Яхши кайфият».
7.50 «Ажойиб гилам». Мультфильм.
8.00 Дунё воқеалари.
8.10 «Баҳоуддин Нақшбанд». Телефильм.
8.20 Мутахассис маслаҳати.
8.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
8.50 «Соғлом бўлай десангиз...».

*

9.00 Республика газеталарининг шарҳи.
9.10 «Болагинам Мио». Бадиий фильм.
10.45 Француз тили.
11.15 Болалар учун. «Ҳунардан зар унар».
11.45 «Шоқсупа».
12.15 Араб тили.
12.45 «Оналар мактаби».
13.15 «Ёшлик» студияси. «Фахрийлар — фахримиз».
13.45 «Армонли дунё». А. Аҳмедов.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Болалар маҳмохонаси».
18.30 «Санъат олами».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Ўзбекистон бойлиги». Телефильм.
19.40 Рақслардан — қўшиқларга.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 Республика театрларининг телевизион фестивали. Туроб Тўла. «Нодирабегим». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқали театрининг спектакли.
22.50 «Санъат усталари». Пўлат Саидқосимов.
23.50 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II

19.00 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Шарқ лирикаси.
19.45 «Ўзбекистон спорти» (рус тилида).
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Даракча...»
21.35 «Сиздан угина, биздан бугина». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

6.40, 15.20, 21.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.45 Эрталабки гимнастика.
6.55 «Матбуот-экспресс».
7.05 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
7.50 Янгиликлар.
8.30 «Спорт-имконият».
9.00 «Марафон-15» таништиради.
9.30 «Резонанс» студияси таништиради.
10.55 Теннис. «Катта шлем» кубоги. Германиядан кўрсатилади.
11.25 «Мусиқий дўкон».
11.55 «Авиакосмик салон».
12.10 «Лаззат».
12.25 «Ҳамиша сафардаги театр». В. Вульф ҳикоя қилади.
13.15 Ёдда қолган фильмлар. «Ун иккинчи кеча».
15.00 Янгиликлар.
15.25 «Сайловчи соати».
16.55 «Пеппи — Узун пайпоқ». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 13-серия.
17.25 «Пул ва сиёсат». Халқаро муносабатлар иқтисодиёт кўзгусида.
17.55 Мультфильм.
18.10 «Қизил квадрат».
18.50 «Сизга аталган учрашув». А. Солженицин.
19.45 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Орзу савдогарлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Орзу савдогарлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия.
22.15 «Бахтли тасодиф».
23.15 «Матбуот-экспресс».
23.25 «Телеёдномалар».
24.00 Янгиликлар.
00.50 Охирги киносеанс. «Декалог-Х». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси (Польша).
01.40 Теннис. «Катта шлем» кубоги. Германиядан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «730-формула».
8.55 «Мусиқий коллекция».
9.30 «Халқ англанмаган конноти».
10.00 «Амина веритас».
11.00 «Рост» студияси. «Рухсатингиз билан таклиф этаман».
11.30 Мульти-пульти.
11.50 Такрорий фильмлар нотеатри. «Мусиқий саргузашт» (1940 й.).

13.15—16.30
«УЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

13.15 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
13.25 «Дилга яқин қўшиқлар».
13.45 «Светлица польска».
14.15 «Ҳамкорлик самаралари».
15.00 «Мозийдан ёғдулар».
15.40 Шарқ тароналари.
16.15 «Ву ажиб дунё».

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.30 Жаҳоннинг машҳур цирклари.
17.30 «Квадрат илдиз остидаги чақа-танга».

18.00—20.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.15 «Кузнухонни».
20.50 «Оросиё ТВ» таништиради: «Феликс Круллнинг икрорн». Бадиий фильм. 3-серия.
21.55 Спорт кўрсатуви.

22.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
22.25 «Сайловолди марафони».
22.30 «Москвадаги махфий учрашувлар». Ҳужжатли фильм премьераси.
23.25 «Ксюша ҳузурида».
24.00 Тунги сеанс. «Ишасин муҳаббат!». Бадиий фильм.

Якшанба, 12. XII

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 44—45-сериялар.
9.30 «Фильм пойдевори». Кинокўрсатув.
10.20 «Ижод саҳифалари» Ҳайдар Муҳаммад.
11.00 Ҳинд тили.
11.30 Цирк! Цирк! Цирк!
12.15 «Қардошлик тароналари». Зайнаб Каримова куйлайди.
12.50 Футбол мавсуми якунига бағишланган бевосита мулоқот.
14.20 «Ёшлик» студияси. «Талабалар саҳнасида».
Тюкорат канали:
15.10 «Наманган сув қурилиши. Чорак асрлик тўй».
15.25 «Ислоҳот одимлари».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Ўсмирлар учун. «Ўйла! Изла! Топ!».
19.00 «Ҳафтанома» (рус тилида).
19.30 «Ойнаи жаҳонда».
19.45 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
20.30 «Ҳафтанома».
21.10 «Хотира». Ўзбекистон халқ ёзувчиси Туроб Тўла таваллудининг 75 йиллигига.
22.10 «Майсаранинг иши». Бадиий фильм.
00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради

17.00 «Мультфейерверк».
17.40 «Курьер».
17.50 «Мусиқий йўлка». Мусиқий кўрсатув.
18.10 «Ҳар соҳадан бир шингил».
18.20 «Совға».
18.45 «Юлдузлар жилоси».
19.05 «Даракчи».
19.15 Эълонлар.
19.20 «Видео-О».
21.20 «Курьер».
21.30 «Шарқ дурдоналари».
22.00 «Даракчи».
22.10 Эълонлар.
22.15 «Видео-О».

● «ОРБИТА IV»

7.55, 22.45 — Кўрсатувлар тартиби.
8.00 «Руҳий чиниқтириш».
9.00 «Паузасиз».
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.00 «Ҳамма уйдалигида».
10.30 «Спортлото».
10.45 «Тонг юлдузи».
11.35 «Полигон».
12.05 «Марафон-15».
12.45 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
13.25 «Мен—аблман».
«КТВ-1» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради:
14.00 «Француз пазандалари сизга тавсия этадилар».
14.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

15.00 Янгиликлар.
15.15 Эфирда — Давлатлараро «Мир» телерадиокомпанияси.
15.55 «Янгра, гармонь!».
16.40 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳаҷиқий ажина овловчилар».
17.30 «Орзулар вокзали». Ю. Башмет.
18.25 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.40 «Нима! Қаерда! Қачон!».
19.45 «Россия Конституцияси». Янги сиёсий йилнинг кутиб олиниши.
20.00 Катталар учун мультфильм.
20.15 Телеэкранда биринчи марта. «Чича». Бадиий фильм («Ленфильм»).
22.00 «Якшанба». Ахборот-публицистик кўрсатув.
22.55 Футбол. Қитъалараро кубок. «Милан» (Италия) — «Сан-Паулу» (Бразилия). Японияда кўрсатилади. Танаффус пайтида (23.45) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 «Хайрли тонг!».
8.55 «Калит» кўрсатуви. «Шоҳона сафар». 3-қисм.
9.25 «Карама-қаршиликлар».
10.00 «Ати-бати...».
10.30 «Рост» студияси.
11.00 Мульти-пульти.
11.10 Кундузги сеанс. «Қароқчи чоллар». Бадиий фильм.
12.40 «М-трест».

13.05—16.15
«УЗБЕКИСТОН»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.15 Мульти-пульти.
16.35 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора плашч».
17.40 «Ҳар бир кун байрам».
17.50 Спорт кўрсатуви.

18.00—20.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти аппарати жамоаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Т. Алимовага акаси **Рамиз Аъзамович АЛИМОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Муштум» журнали таҳририяти журналнинг бош муҳаррири Неъмат Аминовга падарибузрукворн Уста **АМИН НУРУЛЛОБОЙ ўғлининг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ ● **НАРОДНОЕ СЛОВО**

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Кулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Бойқўзиев, навбатчи — Ғ. Эшмуродов.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г—599. 97346 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилди 21.30
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6